

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖRAN

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 4 OKTOBER 1914.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

Förintandet af den ryska armén i Ostpreussen, hvarvid som bekant fiotusentals flyktingar funno sin död i de Masuriska träksjöarna. Efter en teckning af W. Brandes i Illustrirte Zeitung.

En reformering af sorgdräkten.

BERLIN, SÅ HA TIDNINGARNA meddelat, har från myndigheterna ställts en vädjan till den kvinnliga befolkningen, att i sorg efter de i kriget fallna icke göra sorgdräkten alltför påfallande, emedan detta i hög grad fördyrar stadens yttre lif.

Det kan i sanning tyckas hårdt att först på det allmännas altare förlora en af sina kära och sedan bli uppmanad att visa sorgen mindre än annars. Och dock kan ifrågasättas, om icke den tyska myndighetens hemställan har mycket sundt förstånd till grund och rymmer en tankegång, som det vore skäl att tillämpa äfven under andra förhållanden än i krigstillstånd.

Ty måste vi inte erkänna, att den djupa sorgdräkten, sådan den vanligen bäres, passar mycket litet till vår tid med dess rörliga lif? Den kan också fördyras, om icke det allmännas, så länge den uppträder fämligen sparsamt, men många enskildas lif, då mer än en, som har någon anförvänt lidande af en dödlig sjukdom, vid mötande af en djupt sorgklädd, måste tänka: snart är det jag! Den kan vid mer än ett tillfälle formligen ge en schock åt sensibla sinnen.

Bruket att anlägga den mörka dräkten, som naturligtvis uppstått af en i viss mån berättigad känsla att bringa allt det yttre omkring sig i harmoni med sitt nedstämda sinne, har genom en mängd andra vanor, oundvikliga i våra dagar, kommit så i strid med det lif, i hvilket vi dock alla röra oss, att just det åstundade — harmonin — blir ouppnåeligt och företeelsen i den högtidliga klädnaden mångenstädes, där den visar sig, verkar grufligt oharmonisk. Sorgdräkten är vacker, hör man ofta yttras till dess försvar, och det kan stundom så vara, nämligen där omgifningen passar. Den djupa sorgdräkten kan verka ställigt gripande i tysta gemak och på en stilla vandring på en kyrkogård eller i en fridfull park, men den tar sig icke väl ut i en storstads jaktande samfärdsel. Och i vår tid äro de kvinnor ytterst få, som föra en sådan tillvaro, att de kunna stanna inom hemmets fyra väggar, då äfven hemlifvets skötande kallar en husmoder ut i allehanda värf. Vi kunna ej under en sorgtid sitta i vårt förmak och se endast de förtrogna vännerna hos oss, och icke heller som Roxane få bida dem i en vacker trädgård, medan höstlöfven dala.

Det är likväl icke endast det estetiska, som såras vid detta det vedertagnas toalettpåbud, äfven det ekonomiska och det praktiska lida hårda stötar. En fullständig sorgdräkt kostar ej så litet, helst som utgiften påtvingas vid ett tillfälle, när en mängd andra utgifter blir nödtvång, familjens kassa ofta genom sjukdomstid är hårdt anlitad och när därtill kanske genom en försörjares död en skräckinjagande ovisshet för framtiden inträdf. Här strida ömheten, grannlagenheten och den kloka försiktigheten svåra strider. Mången mor, som gärna skulle vilja afstå den för hennes förhållanden dyra utrustningen, äfven om den är en skänk, för ett nödvändigt plagg åt ett barn, vet att domen skulle låta: Hon sörjer honom inte.

De många själförsörjande kvinnorna veta också hvad det vill säga att sedan kostymfrågan för årstiden med mycken uträkning är ordnad, plötsligt genom ett dödsfall i släkten få nya klädugifter. Det blir att

R Y T T A R E N

FRÅN JORDEN STIGER EN DIMMA
af hatets och lidelsens brunst,
som lägrar i träskan en imma,
en dödssvettens giftiga dunst.
Nu är det vår jord, som sig vrider
i yrande feber och kramp.
En ryttare öfver den rider
med blodslänk i hofvarnas stamp.

Rödt sipprande ned genom skyar
i dimman står solskifvans sken,
och kantad af brinnande byar
går vägen bland skallar och ben.
Med mulen, som utandas pesten
kring nejden af hunger och nöd,
i tygeln mot bringan hålls hästen
i skridt af sin ryttare Död.

Ja, dödsriket följer hans hälar,
hans ridt på den blackota häst,
och helvetets osälla själar
hans hvinande glafven ha hväst.
Befallningen vardt honom skrifven
att tusenden döda med svärd
och makt att föröda gifven
till fjärdedelen en värld.

Om vägen längs, där han rider,
de bäfvande skria på fred,
han ropar: "I yttersta tider
är du aningen mot eller med."
Hvem kastar den ryttarn ur bygeln,
som själf icke vågar sitt blod,
hvem hejdar den hästen vid tygeln?
— Blott en, det är riddaren Mod.

Säg, hör du hans rop ej vid gränsen,
ser sporrklingans hetsande hugg,
får dräglade slänken från tränsen
vid hans fåles skumhvita tugg?
Men krigets ryttare Döden
blir blid, om i synen sedd,
och kanske han sparar oss nöden,
om Sverige då svarar: "B e r e d d!"

ERIK BROGREN.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 9.—
Halft år.....	> 3.50	Halft år.....	> 4.50
Kvartal.....	> 1.75	Kvartal.....	> 2.25
Månad.....	> 0.75	Månad.....	> 0.90

Iduns Byrå o. Expedition, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser:
25 öre efter text.	30 öre efter text. 35 öre
30 öre å textside.	å textside. 20 % förh.
20 % förhöjning för särsk. begärd plats.	för särsk. begärd plats.

börja räkna på nytt — i en obefintlig kassa. I många fall går det ej an att afspisa sorgen med ett krusflor kring armen, och man måste väl för öfrigt medge att sorgtecknen i fråga om dräkt nått sin egen parodi — vare detta sagdt utan minsta ogillande af det enskilda fallet — när man t. ex. ser en liten flicka med ett sorgflor om armen af en eldröd kappa.

Den svåraste sidan af saken torde väl dock vara den nu brukliga sorgdräktens stora opraktiskhet i vårt dagliga lif. Modereras tillbehören, blir dräkten ansedd mindre korrekt, och så måste en mängd kvinnor utstå ett verkligt besvär med dess åstadkommande just under en tid, då ändrade förhållanden medföra en massa nya bestyr att utföra. Äfven de vanliga kunna för öfrigt bli nog så besvärliga. Det kan ofta göra en ondt att se en mor, som vid af- och påstigning af en spårvagn har att manövrera en torgväska, ett barn eller två och den fladdrande långa slöjan, denna grandiosa prydnad, som också har den egenskapen att i blåst dra halten på sned och så förläna åt bärarinnan ett helt annat drag än hvad som afses.

Att sålunda motsäga sig själf, längre kan man ej gå i fråga om olämplighet, och därmed borde också den höglidliga sorgdräktens tid ute i vårt dagliga jäktande lif vara utdömd. En ändring är emellertid icke lätt att åstadkomma, då alla tveka att afvika från bruket, lättförklarligt nog, då den minsta rubbning tas som något mindre pietetsfullt. Bruket själf har likväl så småningom ändrat sig under tidernas lopp, ja, icke så litet under äfven vår tid och detta icke minst på så sätt, att tiden för sorgdräktens bärande blifvit kortare än förr. Detta minskar dock icke olägenheten, kan tvärtom anses göra hela apparatens anskaffande dyrare.

En sorgdräktens modifiering i riktning af det man kallar mindre djup sorg och dess afskaffande i andra fall än vid förlust af helt nära anförvanter vore helt säkert en god reform. Några modiga måste gripa sig an. Men helt säkert blir intet grundligt genomfördt, förrän några af dem, som kunna anses vara det estetiskas värdare, gå i spetsen med sitt ord eller sitt exempel, ty långt mer än vi tro lyda vi det vi anse vara skönhetslagar. Det fordras sådana, för att ta upp kampen med konvensansen; de praktiska och ekonomiska olägenheterna uthärdar man i allmänhet hellre än man stöter sig med dem.

HILDA SACHS.

Ettundra (100) kronor

i pris för

En musikkomposition.

Som det moderna nöjeslivets a och o heter dans, bör täflingskompositionen utgöra musik till någon fin och treflig sällskapsdans.

Täflingsmanuskripten, som skola vara försedda med påskriften: **Iduns decembertäfling** samt åtföljda af försegladt motto, innehållande författarens namnsedel och adress, måste vara inlämnade till redaktionen af Idun senast den 1 nästkommande november.

Vi förbehålla oss rätt till prisets delning för den händelse ingen af de insända kompositionerna skulle befinnas vara förtjänt af priset odeladt.

Stockholm den 1 oktober 1914.

IDUNS REDAKTION.

Varbergs hamnpir i storm.

DET ÄR ETT FAKTUM, EFTER hvilket jag sedan länge inrättat mig i all tysthet, att de svenska rekreationsorterna äro allra bäst när ingen mera rekreerar sig där. Denna erfarenhet från många svalblå höstar har jag fått bekräftad i år under 14 dagar vid västkusten, i en gammal halländsk liten stad, hvars häfvor bland mycket annat äro frukt och fisk, pärlor, marmelad och kaprifol.

Staden med sina trefliga gula trähus, sina trädgårdar, hvilkas lummighet väller ut öfver höga trästaket, är nu helt sig själf utan främmande tillsatser. Societeten är stängd gudilof och brunnsparken så öde, att jag en gång vågat bryta en röd ros ur dess rabatter.

Ett par enstaka badgäster kunna mycket väl sjunka in i staden, se den i dess hvardagslag, hur den inrättat sig för vintern vid det ryttande Kattagatt. Det sällskapliga lifvet delar upp sig kring kyrkan, där Henrik Schartau härskar, och det närbelägna stads-huset, men den förra är nog mera fullsatt än det senare, trots att det bjuder på en kvartett, som enligt ortspressen låter så vackert som om den vore sex.

Man får söndagsmornar och hvardagseftermiddagar se hela tåg af svarta gummor vandra till kyrkan. Olycksbådande och stränga hitta deras ansikten fram ur de svarta sidenschaletterna, men det är något af gammal börd öfver dem, något af deras gråstenshällars oafbrutna fasthet inför alla vindar.

Det andra mera världsliga skiktet af invånarna inrättat sig i kottier och ställer det med mycken smak trefligt för sig med små kafferep, bridgesupéer, broderi- och groggstunder, när dagens värf är slutfördt. Träffar man på en stockholmare, prisar man ironiskt den stora stadens många företräden, men man vet mycket väl, att man har det bättre och behagligare i sin lilla stad, i sin stora bekväma våning, med sina goda pengar, sin ställning, sina gamla vänner och böcker och tidningar för att följa med världen. De unga kanske ledsna och bli otåliga, men de gamla trifvas storartadt. Ingen orsak att beklaga landsorten!

Stadens tillfälliga gäst sjunker så småningom ned i denna hvila. Hur fåfängt man än trodde det vara att söka fly på semesterresan från oron i världen, från den förlärande medkänslan och från ovisshetens pina, så märker man dock, hur man "jämna ut sig", som min baderska Lotta säger, hur hjärtat sakta söfves, väl utan att glömma, och hur den höstliga dagen meddelar en något af sin ro.

Man kan vakna om mornarna tidigare än hafvet, som ännu ligger oroligt med tysta andetag, skinande hvitt i solen.

Fiskbåtarna med barkade segel komma in, tunga af sill. Morgonluften är ljuf och ren som Guds moder, horisonten är lika vid hvar man ser, bortom de gröna fälten, där blåklinten blommar, och de grå hällarna, där kaprifolen klänger, långt bortom en kedja af dimomflutna kullar. Dagen flyter stilla, staden arbetar, man lossar kol ur stora ångare i hamnen, sill och mjöl ur skutor, man skeppar ut timmer. Torget är rödt af astrar och astrakaner, vid hvarje lass en präktig hallandsmor i schalet och svart fransad sjal. I ett hörn af torget ligger Pecklin begrafven, hufvudet af en järnpåle utvisar platsen, och här står en gubbe och säljer stenkärl.

Klockan nio på kvällen är dagen slut, då ringes aftonringning ur kyrktornet. Belysningen är knapp eller ingen i staden. Det är alldeles mörkt under himlen, där man fortfarande enligt ortspressen lär kunna se en komet under "de stjärnklara nätterna nu om dagarna". Mot den ödsliga strandkajen slår under fästningen hafvet, hejdadt af inga skär eller klippor. Liksom fyren kasta vi spejande ögon in i mörkret. Fiskare, som varit ute, ha berättat om örlogsmän i farvattnen. Glida gråa fartyg förbi i natten?

När man vänder hem genom staden, kunde man tro att den sofver som en stock, men det gör den inte, på teatern spelar Harriet Bosse i Pygmalion, och i kväll blir kaféet på Stadt upptaget till sista plats. Man nekar sig ingenting.

Lotta, som öfverhopar mig med omsorger, breder en dag varma filtter under mina fötter när jag stiger ur badet. Jag tvekar för-

KLÄDNINGAR

till Kr. 3.50 per styck är väl billigt? Sänd Eder nerfläkade och oanvändbara klädning för kemisk tvätt och prässning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänd Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

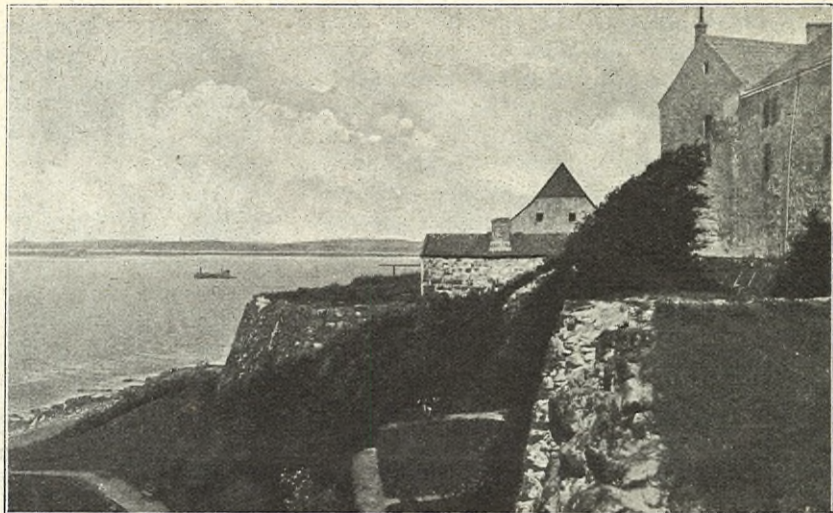
KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kople-
och Tryckpapper
samt kartong.
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Varbergs fästning.

Terrassen vid Varbergs fästning.

sta gången nästan inför en sådan lyx, men hon låter sig icke bekomma. "Om frun tycker det vore skönt, hvarför skulle inte frun ta det lilla sköna?" säger hon.

Och denna mera enkla än upphöjda visdomsregel gör jag till min under den korta tid, som återstår innan vi bryta upp och vända ansiktet mot norr, mot vintern.

ELIN WAGNER.

Lisa och hennes skyddslingar.

Lisa.

STRAX NORR OM Skara, vid vägen, som för till Mariestad längs med foten af Kinnekulle, ligger en liten klunga af hus, som sammanfattas under namn af Skaraberg. Detta ståtliga namn kommer däraf, att de klättrat upp på en ås. Från dess kam har man en ganska vidsträckt utsikt vackrare

än från någon plats i stadens omedelbara närhet.

Åt alla håll utom åt norr utbreder sig den täcka Skaraslätten. Åt öster är den inramad af Billingen och mot söder af Mösseberg. På en prick på den stora vidden har Skara samlat all sin egendom kring sin vackra gamla katedral, hvars båda smäckra torn äro som vänligt vägledande landmärken för den, som letar sig väg och väderstreck i bygden. Åt norr glider blicken ljusad fram öfver en dalsänka med yppig skogsväxt, och där bakom bilda jämna skogiga åsar en fonddekoration, som icke ens Sörmland och knappast Norrland skulle skämmas för.

Hvarken biskop eller domprost i Skara har af försynen hugnats med så vida vyer öfver Guds oändliga värld som de fattiga invånarna i Skarabergs små gråa och röda stugor. Öfver Billingen se de solen gå upp, och öfver någon punkt af slättens oregelbundna horisonflinje, tecknad än nere vid jordskifvan, än dra-

gen upp på toppen af någon skogsdunge, se de det skimrande klotet gå till ro, men under dess värmande dagsverke äro de i tillfälle att se all den välsignelse den utgjuter öfver både onda och goda, öfver "dem som ä Guds barn" och dem som ha ord om sig att inte vara så säkra i det stycket. De se den belysa en den fäckaste tafla, som natur och människoflit i troget men icke alltid träget arbete kunnat skapa.

I en af de minsta och gråaste bor gamla Lisa.

Fryntlig och med ett tryggt leende öfver de gamla ännu fylliga dragen traskade hon omkring bland sina vackra blomster, som hon måtte vårda med moderliga omsorger — endast däraf kan det förklaras, att de kunde se så frodiga och belåtna ut, ja, så strålande nöjda, fastän det är längesedan de badat i regn eller dimma, ty torkan har gått illa åt Skaraslätten denna märkvärdiga sommar.

Kunde man få hälsa på Lisa, och kunde man få språka en stund med henne, undrade främlingen och steg in på trädgårdsgången, rädd att förefalla ogrannlaga och befinnas påträngande, där hon kom och presenterade sig själf.

Men den hjärtevänliga blicken ur den gamlas goda ögon sade genast att Lisa icke hör till dem, som vägra främmande att stiga in under hennes tak och hvila ut en stund i solsteket.

Snart satt främlingen inne hos henne i den lilla storstugan med de båda små fönstren

och de båda låga dörrarna, och likväl ett palats, ty det rymde ett af Guds underverk, ett fromt, förnöjsamt och kärleksfullt hjärta.

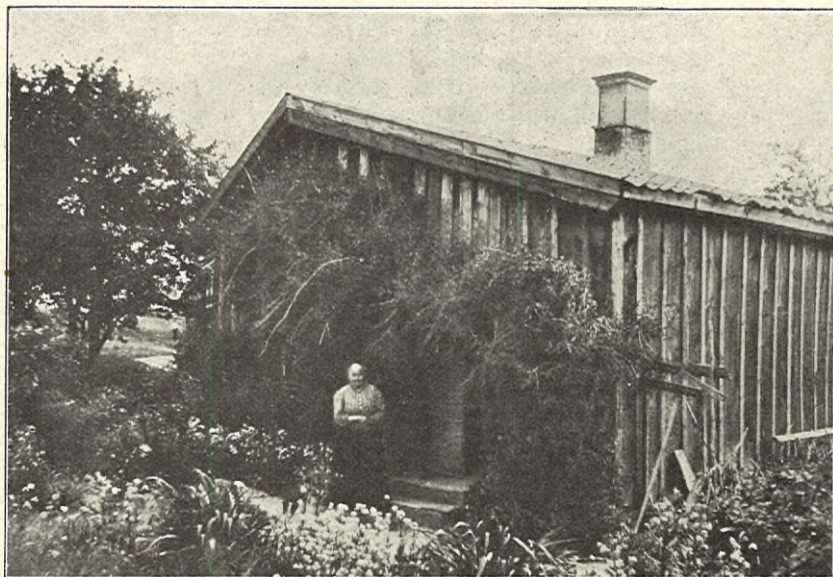
Finge man männe veta af Lisa litet om hennes lif och hvad hon sysslade med och hur det kom sig, att hon utan någons tillskyndan vid unga år tagit sig för att bli fostermor för andras barn.

Och Lisa berättade.

Hon var sjutton år, och hon och hennes mor bodde då ensamma i en liten stuga ute på landet — inte den lilla grå, där hon och främlingen sutto midtemot hvarandra, utan en ännu mindre och kanske ännu gråare liten stuga. Mor rökte korf och skinkor åt herrskapena i staden och hjälpte med tvätt och skurning och hvad hon kunde, och Lisa hjälpte mor med hvad hon kunde. Men fromhet, förnöjsamhet och barmhärtighet funnos efter allt att döma också i den stugan. Brödet räckte skapligt till, och det fanns t. o. m. en och annan bit öfver till den, som hade ännu mindre.

I grangården var det icke så. Man och hustru trälade för att hålla nöden från dörren, men jagade de den ut ena stunden därifrån, så trängde den i nästa stund in genom fönstret. Svälten gick mest alltid i dess följe, och sluttigen tog slitet mannen och hungern hustrun, och så följdes de båda åt till det landet, där det icke lär vara så mycket bekymmer för mat och dryck. De utmagrade och bleka små barnungarna — de fattiga stackarnas enda gåfva till ett älskad fosterland — stodo så ensamma utan huld och skydd vid tvenne omedelbart efter hvarandra bäddade grafvar.

Lisa och hennes mor hade gjort hvad de kunnat för att lindra allt eländet, och Lisa gaf icke sin mor någon ro, förrän hon fick hennes löfte att ta hand om åtminstone den minsta af de små. Hon tröstade den lilla treåringen i hennes sorg öfver att "de kommit och tagit mor och lagt henne i en potatisgraf och fyllt igen den öfver henne", och hon försökte med stöd af denna lillans första bekantskap med djupgrävning till utgångspunkt klargöra för henne dödens och uppståndelsens oändliga mystär. Lisa var bara sjutton år, men hon kände, att Gud skulle ge henne utveckling af den förmå-

Lisa utanför sin stuga.

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - - -
Den har redan utgått i öfver 25,000 ex.
Pris: Kr. 5:50 inb.

K. ANDERSON

SMYCKEN

Kr. 1 till 20 000 Kr.
Praktikatalog, ringmått gratis.
KUNGL. HOFJUVELERARE.
JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19-21.

ga att frösta, hugna och undervisa, som hon kände spira inom sig i det arma ödelagda hemmet, och hon hade för icke längesedan "gått fram" och därvid fått en oändlig tro på Guds försyn och hans barmhärtighets kraft att skaffa de faderlösa bröd. Som väl var räckte hennes logik icke till att draga några slutsatser om brödproblemet ur den nöd, som var inför hennes ögon.

När slutligen modern gifvit sitt samtycke, bar hon hem den lilla minsta skyddslingen, och fler kommo människorna med, och så hade Lisa satt i gång sitt själfägna värf som fostermor, och hon kan med skäl kallas grundläggare af Skara barnhem. Det dröjde icke länge, förrän domprosten Sondén uppfäckte hennes förhåfvande.

Domprosten Sondéns namn är knutet till en period af starkt och sundt andligt lif i Skara, som väl har sin egen historia skriven, men ett vackert litet kapitel därur kan Lisa berätta.

En dag, förtäljer hon, skickade domprosten bud till henne att komma till domprostgården, ty han hade något att tala med henne om. Med undran i sinnet gick Lisa dit och trädde in i förstugan, tvekande, om hon skulle våga sig vidare. Men så kom domprosten och ledde henne in i salen, där många fina damer sulto, och alla språkade med henne så vänligt. Nu minns hon inte så klart och icke så mycket från de tiderna, men domprosten hjälpte henne och ordnade hennes verksamhet, och den vidgades alltmer, så att det gick icke ett år, då inte hennes stuga var myllrande full med små skyddslingar. Och hon följde dem så godt hon kunde också sedan de lämnat hennes lilla stuga, och mycken glädje hade hon af dem, när de skickade henne ord och gåfvor af tack.

Men nya tider och nya människor kommo med strängare kraf på ett barnhem än hvad Lisas stuga kunde tillfredsställa. Och hennes varma moderliga hjärtelag räckte icke till, då frågan var om strängare disciplin för att inöfva de små för deras blifvande anspråkslösa lefnadskall, och större teoretisk förmåga kräfdes för att tillfredsställa stränga tiders kraf på kunskap i kyrkans lära. Nya tider kräfdes lärarinnan i stället för modern. När därför Skara barnhem blef en institution af kommunal art, ehuru upprätthållen af en förening, så fick Lisa draga sig tillbaka från värden af de små, och en yngre och kraftigare föreståndarinna anställdes för Skara barnhem, då det fått ett nytt hem, stadgar, arbetsplan och allt annat, som hör vår ordnade och reglerande tid till, och som för Lisa tedde sig som oväsentligheter. Nu är Lisa mer än 70 år men ännu frisk som en nötkärna, och så kraftig, att hon alls icke tänker på att sitta med armarna i kors. Inte heller kan hon komma ifrån sina gamla goda vanor att ägna sina moderliga omsorger åt hvem och hvad hon kan komma åt, och därför har hon alltid någon hos sig, som behöver henne. I fjor var det en gammal gubbe, som inte kunde röra sig ur sin bädd utan måste lyftas ur den för hvar gång det skulle bäddas om. Då fick Lisa hjälp af en snäll granne. Sedan hon vårdat honom något mer än ett år, följde hon honom till grafven, men den lilla kammaren innanför den lilla stugan stod icke länge tom. Nu innehafves den af en stackars sjuk kvinna.

När främlingen lyssnat till Lisas enkla saga, gällde det hennes porträtt. Kunde man få ett porträtt af Lisa och af Lisas lilla grå stuga?

Det hade då ingen någonsin satt i fråga,

att Lisa skulle porträttera sig, men inte hade hon något emot det — visst inte — men det var så dyrt, hade hon hört, så det kunde hon aldrig få råd till.

Främlingen bad henne då, att hon skulle gå in till fotografen, och så skulle hon få kort både för sig och dem hon hade kärast — de båda bröderna och de första fosterbarnen — och det skulle inte kosta henne ett öre, och stugan skulle hon också få se på ett kort, som en herre skulle komma och ta en dag. Men främlingen ville också ha porträtt af både Lisa och stugan — ett till sig och ett till Idun, som gärna berättar om kvinnoöden, äfven om de likna den stilla källan i tiomila skog, som endast en och annan kan leta sig till, men därför gläds åt så mycket mer.

Få se nu, om Lisa känner igen sig själf, sin lilla stuga med hela massorna af Guds vackra blomsterbarn omkring den gråa knuten, med alla de vänskapliga små pullorna, som värpa en och annan slant till tack för mat. Och få se, om Lisa känner igen sina fattiga ord om sex decenniars arbete för att tjäna den Gud, som domprosten Sondén lärt henne känna som en kärlekens och barmhärtighetens Gud. Det är ovedersägligt, att Lisa härledde sin moderliga kraft ur den kristendom, som skänktes hennes ungdomsår. Det kom icke ett ord af kritik gentemot andra tiders kristendomsförkunnelse, men den skyntade fram ett ögonblick i en liten reflexion öfver en af dem, som kalla sig för Guds barn och ha stor framgång i världsliga ting genom den gunst, de därmed vinna hos människorna, och en och annan liten reflexion öfver en annan, som blifvit ganska hårdhänt behandlad af de rätta Guds barnen, för han förstår inte att lägga sig till med det rätta sättet för att vinna den gunst, som ger fattigman framgång, men som helt tyst och utan att begära lön räcker en hjälpande hand, när han det kan. Lisa är lycklig och glad åt att få blott på afstånd se världens gång och slippa risken att komma in igen i maskineriets våda.

Den moderna tidens vreda motsättningar skölja ända fram mot Lisas tröskel, ty världsströmningarna bringa i svallning äfven sinnen i de små gråa och röda stugorna i Skaraberg, och rundt om Lisa hvirfla de slagord, som valts af de olika riktningarna. Lisa hör dem och fattar dem. Hon ser ock, att de förbittra sinnen mot hvarandra, och att grannsamjan där lätt kan sitta emellan, men hon vill helst vara vän med alla, och när hon inte kan undgå att dras in i en liten hvirvel då och en då, när grannarna träta, så finner hon sin lugna tillflykt i sin bibel och sin ungdoms enkla och sunda religion och dess förverkligande i själens lugn och i goda gärningar och vänliga ord.

JENNY RICHTER VELANDER.

En liten finsk Madame de Maintenon.

Af JANE GERNANDT-CLAINE.

Ur en roman från Thorilds dagar, som kommer ut till jul.

Å FORT HAN SLUTAT SIN KALOPS och rest sig från middagsbordet — det var en höstdag år 1782 och mycket tidigt på eftermiddagen — gick Lars Henrik Spånge, professor vid Åbo universitet, in i sin studiekammare utan att be dottern följa med. Det hörde icke till vanorna där i hu-

set, och hans dotter — vid den tiden gick hon på sitt fjortonde år — kastade en undrande blick efter söta fars breda skuldror. När de ätit middag, hade han eljes för vana att gå fram och tillbaka på trasmattonerna och förhöra henne i latinet, men alltsedan postdagen i förra veckan såg det ut som om han haft något slags bekymmer, hvad det då var.

Det var postdag den dagen också, och i det flickan gick fram till fönstret, fick hon se en lång, mager fru i flor och svart salopp gå öfver gatan och försvinna i gränden snedt emot. Säkert var det någon resande från Sverige, som gått vilse kanske. Hon såg sig så undrande ikring, dock utan att spörja om vägen, och studenterna fittade nyfiket på hennes mörkgrå sidenkjol. De spåserade i långa rader, några uppsträckta i skor och värja, liksom om de varit bortbjudna. Och så ämnade de sig nog till någon grötkällare eller kaffehus bara. Så enkelt var det, men de äldre årgångarna sågo ut som om de kunnat spricka af sin värdighet.

De nybakade också för den sakens skull. De hade det på gaffeln, kunde man säga. I studentexamen hade det bara regnat approbata öfver dem. Tänk — om de så endast läst definitionerna till första boken, blefvo de antagna utan att erhålla "spes". Det hade dekanus talat om för söta far. Men undras hvad söta far tyckte, han som visat sig så sträng mot mängen ung studiosus, mot alla kanske utom mot sin dotter, sin Livia, som han var så stolt öfver och så god emot. Ack, hvem hade en sådan far som hon hade? Var han i det lynnet, kunde han tala latin med henne hela dagarna, och därför läste hon också som en häst eller värre. Allt hvad hon kom öfver rakt, rubb och stubb, men snart skulle hon lära sig lägga in gurkor och grädda schweizerfärdar. Fast nog vore det nyfligare att kunna baka Arboga-kringla, som söta far brukade ta som tilltugg till förmiddagsknäppen, när han satt hemma och läste och kände att han behöfde ta en tår på tand för sitt svaga hjärtas skull.

Allt ville hon lära sig, allt skulle hon kunna. Sy — men inte så vådligt mycket ändå, inte så där att hon jämt satt och knåpade med nålen. Åhnej, så pass bara att hon kunde sätta engageanter på ett lif eller sy skjortor åt söta far och allt sådant där, som hon haft så brådt att få hum om. Ty det hade riktigt bränt henne att komma igenom det och det och kunna lägga det bakom sig och säga: Si så där ja... Nu kan jag stryka och koka klister, och hvad är det inte allt jag kan... Verkeligen... Hon ville inte tala om det för någon, aldrig skryta, men folk skulle bara veta allt hvad hon var hemma i. Saker, som många mamseller inte hade reda på, fast de aldrig gjorde annat än tänkte på sådant lappri. Koka knäck till exempel. Nåja, det var väl inte så märkvärdigt, men hon kunde laga bischoff, och när söta far tog droppsuppen, kom hon med en malörtsdekokt, stark som aldrig det, och sade: — Var så god, lilla pappa. Och den dekokten hade hon kokat så godt som på egen hand. Så godt som. Inte sant, Kajsa Stina? — Kajsa Stina var husets försyn och allt i allo och nu gick hon och dukade af bordet.

Det var en gammal piga i röd och grönaktig kjol med en vårta midt på näsan, stor som en nötkärna. I detsamma hon lagt ihop duken, gned hon bordskifvan blank med sin flata hand, antingen det nu fanns någon fläck eller inte. Det var själfva ordningen, och Li-

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

KONSTFLITEN, Göteborg.

Mattor, Gardiner, Bonader, Möbelyger, Dräkttyger.

Konstnärliga mönster och färgsättningar. Profver sändas.

via Spånge glömde aldeles hvad det var hon ville fråga, då hon vände sig till henne. Hon tyckte bara, att de hade det så bra, de två, och mindes med fägnad att söta moster Sigrid lofvat komma och hämta henne, så fort bodarna öppnades igen efter middagen. De skulle gå och köpa något godt, tjockt slitetyg till klädning åt henne, och världen var den allra bästa värld man kunde tänka sig. Hon skulle kunnat skrika af förnöjelse ner i hjärterötterna, men inskränkte sig till att ta Kajsa Stina om axlarna och snurra henne rundt som en trissa och spörja, om de inte hade det galant på alla vis.

— Voj, voj, skrek Kajsa Stina. Hvad fansingen är det åt henne, Vivan?

— Jo, förklarade lilla mamsell Spånge, jag är så förinnerligen nöjd och belåten, sir du. Och vet du hvad jag är så nöjd åt? Jo, åt det här vackra vädret och åt kuku-klockan där i hörnet och åt dig, Kajsa Stina.

— Det är just så likt henne.

— Ja, är det inte? För jag har väl aldrig brukat gnälla i hela mitt lif, hvad?

— Hon? Det inbillar hon sig. Man fick leta efter skrikigare unge strax hon var född. Men jag menar hon blifvit bortbytt af trollen, jag.

— Kajsa Stina, hör du!

— Ja, jag hade lagt stål i vaggan för att de inte skulle rå på'na, innan hon blef kristnad. Professorn tyckte det var så uppåt väggarna, och en morgon märkte jag att stålet kommit bort och att de lagt dit en annan flicka.

— De? Hvilka?

— Trollena, förstår hon. Och därför är hon som hon är. Lite konstbesynnerlig för en vanlig kristen människa.

— Lite troll?

— Just det, ja.

— Så läs öfver mig då.

— Ah, hon läser sig allt själf till Hin onde, om hon inte hör upp i tid. Ja, sanna mina ord. Snart är hon lika lärd som professorn, vet jag. Och hvad ska det tjäna till för en mamsell?

— Men när det nu roar mig?

— Äsch, roa mig hit och roa mig dit. När enhvar sin syssla sköter — —

— Så kommer jag ut i köket och hjälper dig. Och då blir du så glad, bara jag inte glömmar att rita kors i smöret eller spotta ett tag för mig, när jag går ned i källaren eller — —

— Ska det vara vett, det, så akta sig att ingen vettigare kommer och tar 'na.

— Hvem då, du?

— Hvem? Jo, själfva Hin. För det är en karlaktarl, ska jag tala om, hväste Kajsa Stina, innan hon försvann bakom dörren. Ond var hon som ett bi, anlingen det nu var på fullt allvar eller inte, men mamsell Livia bara log — mamsell Vivan, som många kallade henne, både studenter och andra.

Hon var tunn och fin med skär hy och gyllenblondt hår, och när hon såg på sina handleder, tyckte hon mycket om dem. De voro så smala. Hennes ansikte var också smalt, lite väl långt bara som om en själfsvåldig hand tagit ett tag om kinderna och hakan, som man tar i våt lera, och dragit det hela så långt ut som det bara ville låta sig dragas. Den mycket röda munnen med sina väl utfärdade läppar var full af mjuk rörlighet och hennes dunkelblå ögon fingo ett uttryck af djupt förstånd, när hon talade med någon som var klokare än hon. Hennes vackra, raka lilla näsa hade vingar som bladen på en blomma så tunna, och hon ägde ett par

ovanligt känsliga ögonbryn med lidelsefulla skuggor så fort hon blef ond eller bedröfvad. Ofrivilliga ryckningar i den spetsiga hakan talade äfvenledes sitt eget temperamentsfulla språk, men den höstdagen var hon så tillfreds, att hon velat ta hela världen i famn.

Hela världen, nej... Studenterna därute på gatan tyckte hon inte vidare om och inte det gamla gråa huset midt emot deras eget heller, men inne i hvardagsrummet fanns det knappt en sak, som hon inte betraktade med ömhet, från skänken med sina fem zinkade tallrikar från Marieberg till söta fars doktorskrans med lager ifrån Sverige, hvilken hängde öfver almanackan vid fönstret.

Ack, ett sådant fönster, hon måste stå och se på det. Dess aflånga ram tycktes fanna hela världen och hvarje blyinfattad ruta lyste af hemlig glädje, någonting förunderligt fägnesamt, som ingen visste hvad det var. Eller jo — hon kunde räkna ut det: här fanns universums medelpunkt. Hon kände många människor i stan och kände dem ändå inte riktigt — brydde sig inte om att känna dem. Hon brydde sig bara om söta far och moster Sigrid och hennes flickor, fast hon inte var så angelägen att råka dem. Hufvudsaken var att veta, att de hade det bra och att få sitta här hemma och läsa sina böcker eller kasta sig i Aura å som en galning rakt... Ack, att få bada... Inte bara känna vattnets härliga omfamning, utan skrika ända upp i himmelens sky: Se här är jag! Och jag ska simma, jag, Viva Spånge. Se sådana tag jag tar! Jag lefver och bryr mig inte om någon annan människa på hela jorden än söta far!

Ingen annan människa i hela världen? Ack jo, ack jo — än söta mor då? Visst brydde hon sig om söta mor — om folk också knappast ville låtsas om att söta far varit gift och haft en den vackraste lilla fru — som rymt med en förnäm svensk herreman, ja, ja, sådant händer... Men detta skulle hon inte tänka på. Hon skulle göra som söta far — glömma. Och det fast hon hade söta mors köttliga syster här i staden och fick gå och hälsa på i hennes fina hem och smygga sig bort till ett hörnskåp och ta en snäcka och lägga den till sitt öra och tänka: Detta är någonting mycket stort. Det är hafvet, alla världens haf och dem hör jag. Hvad jag är lycklig.

— Viva! kallade professorns röst från studerkammaren och i nästa ögonblick trädde hon öfver tröskeln. Söta far var icke ensam därinne. Borta vid kakelugnen stod Universitetets dekanus med allongeperuk och röda rosetter på skorna, och söta far höll på att undersöka sina böcker, hvilka voro så många, att de fyllde alla väggarna. — Hör du, lös, har du varit och blandat ihop folianterna? sporde han. Jag är inte människa att hitta min gamla Horatius en gång.

— Horatius har söta far bland de oinbundna, inföll flickan raskt. Den inbundna blef borta på lån. Minns söta far inte det?

Lars Henrik Spånge, professor i romersk litteratur, hade lagt pekfinger på sin näsa och stirrade ut i rummet. Det var hvad Kajsa Stina kallade en karlaktarl med ett opudradt brunlockigt hufvud på en stor stark gestalt, men ansiktet saknade alls icke finhet, alltför långt som det var och påfallande likt hans dotters. Ett par yfviga ögonbryn rörde sig nervöst öfver den tunga blicken, som aldrig var annat än intelligent, fast det påstods att professorn icke föraktade att dränka sorgerna i glaset. Han hade haft sin beskärda del, framför allt tack vare hustruns rymning för en sex sju år sedan, och husets

ekonomi skulle icke vara den bästa. Ibland gick det så långt, att han sålde rara eller särskildt fint inbundna exemplar i sitt bibliotek, och nu sökte han synbarligen blanda bort korten: — Just det ja, utbrast han med en blick på dekanus. Tösen har rätt, och sannerligen tror jag inte bandet stannat hos kära bror. Bror har alltid känt sig hemma-stadd på poesiens marker.

— Jag? utbrast den värde dekanus, mest känd bland lärdomsstadens studenter under namnet Dromedaren, och i detsamma sköt han ut sin krokiga rygg, så att bandet om allongeperuken hoppade: — Jo, den är god, skada bara att dylikt inte biter på mig. Men det var mig en baddare till flicka, det här, som vet hvar pappa har folianterna sina. Hvad ska kära bror ta sig till med det underverket om några år?

— Jo, henne behåller jag hemma hos mig, såvida inte bror kan säga mig hvad jag ska göra af henne?

— Pass. Med unga frunimmer befattar man sig sällan och ännu mindre med de något till åren komna.

— Men, forffor husets värd, kära bror, som är så hjärtans beskedlig mot kläna studenter, borde examinera Vivan, så skulle bror få se på annat.

— Månne det?

— Ja, då fick jag kanske approbatur jag med? log flickebarne.

— Besitta det, hajade dekanus till. Hon är inte ängslig af sig, hon, men se — en flicka ska hålla sig till sitt. Sy och laga mat och —

— Ja, men, farbror, hvarför ska pojkarna encourageras till läsning och allt som är trefligt, anlingen de ha lust eller ej?

— Jo, se, pojkar det är pojkar det. Underlättar man deras första steg på vandrigen upp mot lärdomens tempel, så ha ni också godt af det, små flickor. Bildningen färgar af sig, ser Vivan. Och det kan behövas. Skulle kära bror tro det? När jag sist var i Stockholm träffade jag en fru, som frågade, om jag sett Guillaume Pell.

— Det ska vara så fint, förstås, lät det borta från bokhyllorna, att inte känna till det tyska. Och Tell är Tell ändå, han.

— Men hur ska det gå med svenskarna? undrade dekanus. Snart är Sverige så fransyskt att allt blir komediantspel. Och dithän har det dock inte gått i vårt Finland. Fast det ska vara dotterlandet, pretenderar jag på att vi kunde ge dem en läxa i mångt och mycket, vi. Och det är som jag säger. Man ska inte försvara lärdomsvägen för de unga. I förstone åtminstone. Desto fortlare bli flickorna försörjda, ser Vivan.

— Jag vill inte bli försörjd, sade lilla mamsell Spånge. Jag ska hålla skola.

— Du? För hvilka då? För pojkar?

— Inte alls. För flickor. Liksom Madame de Maintenon.

Akademiens dekanus slog sig på båda knäna, så roligt hade han, men söta far lät sin dotter förstå att man inte kommer och stör allvarliga samtal om studierna vid Universitetet genom att narra lärda män att skratta så där. Innan Livia visste ordet af stod hon inne i hvardags- eller matrummet igen och undrade, hvarför söta moster Sigrid lät vänta på sig. Och sedan gick hon bort till fönstret och ställde sig att se ut genom rutorna eller ned på sina naglar, som hon brukat bita förr i världen.

(Forts.)

Pellerins Växt-Margarin

ersätter det finaste mejerismör.

Bästa, drygaste och hållbaraste fabrikatet.

Från Göteborgs Vandrareförenings årsmöte vid Hindås den 20 sept. Olga Rinman foto.

På vandrarestråt.

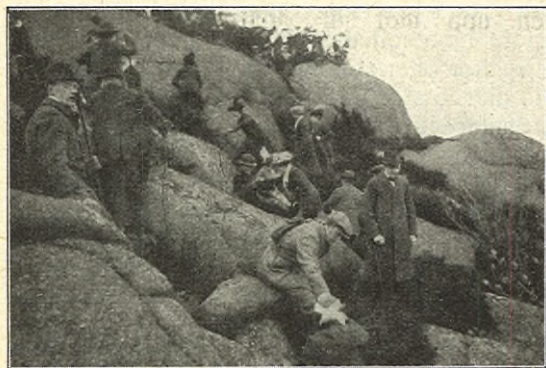
Från Göteborgsk horisont.

VAD GÖR NI PÅ SÖNDAG?

- Tja, slöar.
- Ingenting annat?
- Drar en gata på eftermiddagen kanske. Det är ju så ohjälpligt dött om söndagarna, precis som i London — eller förresten hvar annars som helst, där man tror att söndagsvilan består i att ligga på lafbänken.

— Kom då med och vandra på söndag. Det är visst ingen paradox om jag säger att en lång

“Bergsbestigning“.

promenad, som gör er behagligt trött, är den allra bästa söndagsvila. Ta och följ med Göteborgs Vandrareförening och pröfva på ordinationen.

När doktor Gustaf Stjernström predikade sin vandrarelära i Göteborg på senhösten i fjol, låg väl landet en smula öppet för idén. Man hade hört om liknande saker från Tyskland och England; Stockholm hade upptagit idén och då så...

Men hur det än är, så måste proselyterna vinnas genom den personliga öfvertalningen.

Bevars väl, man ser i bladen en skildring från en söndagsvandring, man vet ju själf — åtminstone från något tillfälle i den grönaste ungdomen — hur det var att fotvandra, och så beslutar man sig för en promenad.

- Nästa söndag skall jag gå med.
- Säkert?
- Aboslut!

Så kommer nästa söndag, och där ligger man och drar sig. Det är allt skönt ändå att hvila ut ett slag!

Det är nästan mera en psykologisk fråga än något annat att få ut folk på söndagsmornarna.

Ja, det vill säga ett visst slags folk — just den

sorten, för hvilken vandringen så när sagdt är skapad.

Man kom sent hem på lördag, heter det. ”Enda da'n i veckan, då man kan få hvila ut.”

Hvila ut!

Där är just det stora misstaget.

”Sofva ut!” Det är hvad man menar. Och gör man ens det? Efter en vecka, tillbragt till fem sjäffedelar inomhus kan man inte sofva. Man slöar — det är allt.

Må vara att det käns en smula bistert att gå upp på söndagsmorgonen, så ångrar man det i alla fall inte, sedan man väl kommit i kläderna.

Man blir artificiell och ”besynnerlig” af stadslif. På landet återgår man till naturen.

Hvarför?

Helt enkelt därför att man får en ny syn på sig själf där ute. Man ser, hur konstgjordt ens eget stads-jag ter sig ute på ångar och mo och så skapar man om det för att passa i miljön. Det är återgången till naturen.

Låt vara att det sker bara en gång i veckan. Det är i alla fall ett slags kontrollstation man passerar då och då för att komma i bättre balans med sig själf.

Göteborgs Vandrareförening startade i fjol med närmare 200 medlemmar. I söndags fyllde föreningen ett år. Den räknade då 309 själar.

Vandrarne “heliga ek“

Det är inte många ettåringar, som gått 35 mil. Det är hvad göteborgsvandrarne gjort under sina 34 utflykter.

Genomsnittligt ha 80 deltagit hvarje gång — högst 200 lägst 20 —. Redan känner man till stadens omkrets på tre mils radie. Det vill säga — så godt som. Annu räcka vägarna, tills de gamla bli nya igen. Då börjar man på nytt.

I söndags skänkte vandrarne 60 kr. till scoutrörelsen. Det var ju ingen rikedom, men, som man brukar säga: i alla fall!

Det är en lifskraftig förening, och den skapar lifskraft.

Undra då på att den går bra!

DANIEL BERG.

Vid älfslutningen på Hisingen.

Ellen Hallerström.

FEMTIO ÅR FYLLE den 18 september fröken Ellen Hallerström, lärarinna vid Eskilstuna Elementarläroverk för flickor.

Ellen Hallerström är född i Uppsala. Efter afslutade skolstudier därstädes inskrefs hon hösten 1883 som elev vid Högre lärarinneseminarium i Stockholm, hvarifrån hon utexaminerades våren 1886. Samma år anställdes hon

som lärarinna i en familj i Södermanland, en plats, som hon innehade, ända tills hon höstterminen 1893 antogs som lärarinna vid Västerviks läroanstalt för flickor. Där verkade hon framgångsrikt i sju år, hvarefter hon år 1900 utbytte denna plats mot den befattning vid Eskilstuna Elementarläroverk för flickor, som hon fortfarande innehar.

Ellen Hallerström hör till de lärarinnor, som riktigt äro skapade för sitt kall. I besittning af gedigna kunskaper — dem hon också har förmåga att bibringa sina elever — ett gladt och vänligt sätt och en ljus syn på fingen äger hon dessutom en ovanlig förmåga att väcka barnens intresse. Orsaken därtill är kanske mest att söka i det lefvande intresse hon själf hyser för sitt kall och de ämnen, i hvilka hon undervisar. Hon älskar varmt sitt kall och tänker med sorg på att den tid ej är så långt aflägsen, då hon för alltid måste lämna sin kära skola och ”sina flickor”. Ellen Hallerström äger en sällsynt berättarfalang, som kommer väl till pass i historieundervisningen. Hon skildrar de historiska händelserna så lefvande, som om hon själf varit med, och eleverna lyssna andlös, ej ett ord vilja de förlora. Lika intresserad är hon af att undervisa i tyska språket, i hvilket hon fullkomnat sig genom talrika resor i das grosse Vaterland och Schweiz.

Huru högt värderad Ellen Hallerström är, fick hon i rikt mått erfara på sin 50-årsdag, då hon var föremål för en varmhjärtad och välförtjänt hyllning från såväl elever som kamrater och vänner. äfvensom från föräldrar och målsmän, — en hyllning, som tog sig uttryck i minnesgåfvor, en rik blomsterskörd, telegram m. m.

Ellen Hallerström har en vacker lefnadsbana att blicka tillbaka på. Men hennes lifsgärning är ej slut, ännu har hon åtskilliga år att verka. Jag vet, att det är många som med mig instämma i och utfala den förhoppningen, att hon må förunnas att framleva dessa år i glädje och frid och med obrutna krafter, lika varmhjärtad och ungdomlig, allt framgent ägna sig åt de unga, som i rikaste mått skänka henne sin kärlek och tacksamhet.

H. H—T.

I PARIS UNDER AEROPLANEN.

Fröken Constance von Scheven. Wolfenstein foto

FROKEN CONSTANCE VON Scheven, hvars bild vi härmed presentera för våra läsare, är en svenskfödd dam, som varit bosatt i Paris, men nu på grund af kriget vänt tillbaka till Sverige. Fröken von Scheven, som är medarbetare i de franska tidskrifterna "La Revue Illustrée" och "La Revue aristique et sportive" och som under sin icke mindre än trettioåriga vistelse i den franska hufvudstaden väl lärt känna franska förhållanden, har välvilligt meddelat Idun en del drag från krigstidens Paris och från en stor grupp skandinavisk ganska besvärliga hemresa.

Under de första krigsveckorna, berättar fröken von Scheven, märktes icke mycken förändring i Paris, hvarken i människornas sinnesstämning eller i gatornas fysionomi. Det var lifligt som förr, och det kan sägas, att fransmännen voro i det hela utan oro: de voro förvissade om att de skulle segra. En förändring märktes dock genast hvad det yttre lifvet angick, och det var i damernas toaletter: den stora elegansen var som bortblåst, det blef öfver hufvud taget ansedt som mindre god ton att vara elegant klädd, ja, man kan säga, att ju mer distingerad en dam var, desto mer höll hon på att visa sig ytterligt enkel.

Emellertid, alltefter som tyskarna ryckte närmare, blef stämningen en annan. Befolkningen lämnade i massor Paris, staden fick ett tyst och fientligt utseende med husens fönsterluckor i allmänhet stängda och det var som om en misstänksamhet smittat alla parisares sinnen. Att en ut-

OCH EN HEMFÄRD I KRIGSTID.

De nattliga strålkastarne på Place de la Concorde, spejande efter tyska flygare.

ländsk dam, som var nog tanklös att på ett kafé göra sin beställning på tyska, blef anhållen och bortförd, är mindre att tala om, men alla människor man mötte betraktade en med forskande blickar, och till och med mellan mångåriga vänner kunde kylan smyga sig. Så besökte jag en dag en fransk väninna och blef hälsad med ett bister: Danmark säljer hästar till Tyskland. På min förklaring, att jag var ju svenska lyssnades ej. Då förstod jag det var tid att resa.

En del oro hade jag ju också bevittnat under denna tid. De mjölkbodas, uppgående till väl ett hundratal, som den badensiska firman Maggi innehade på skilda platser i staden, hade blifvit stormade och plundrade — då hade tyskarna i stora skaror skyndsamt rest sin väg — och, jag kan väl kalla det så, mitt lifs tröttsammaste dag hade jag upplefvat, när jag för erhållandet af den "permis de séjour", som hvarje utlänning måste skaffa sig, stod i kö från kl. half 7 på morgonen till kl. 5 eftermiddagen, efter att dagen förut ha stått där förgäfvad från kl. 1 till 6, en kö, som framför mig ej var ens 100 meter lång. Med sådan vidlyftighet undersöktes hvarje främlings papper.

Men det som vållade mig den egentliga oron och till slut verkligen tog på mina när-

ver, det var de fientliga aeroplanens ständiga nattliga flykt öfver Paris. "Dufvorna", som parisarna skämtsamt kallade de kretsande flygmaskinerna, hade visat sig så många gånger och kastat ned så oskadliga bomber, att man i början inte tänkte på att vara rädd för dem. Jag hade själf under största lugn sett dem öfver Champs Elysées en vacker eftermiddag. Men så föll bomben, som gjorde stor uppståndelse vid St. Lazare, en annan vid rue Moscou, som dödade 4 personer, en vid rue St. Denis, som dödade 2. Franska flygare försökte skjuta på aeroplanen, men träffade ej. Min bostad låg också så oroväckande nära Elyséepalatset och inrikesministeriet, hvaröfver de ofta höllo sig, och i närheten fanns också en kasärn, men hvad som till slut blef det mest irriterande var aeroplanens nattliga kretsande jämte strålkastaren från Place de la Concorde, som fördes rundt, rundt och tycktes vilja i tur och ordning lysa upp hvarje del af firmamentet, hvarje vinkel och vrå i det stora Paris. När den lyste in i mitt sofrum, blef där så ljust, att man kunde se att läsa det finaste tryck. En natt iakttog jag en flygmaskin, den var icke på längre afstand än att jag kunde urskilja de tyska officerarnas ansikten. Till slut blef man fullständigt fascinerad af detta skådespel, som upprepades hvarje natt öfver ens hufvud; aeroplanen, som kretsade öfver den svarta himlen, strålkastaren, som evigt svängdes rundt och stundom lyckades fånga dem i sin strålfod. Man visste, att de funnos där, om man också försökte att ej iakttaga den nattliga jakten, och — sömnen vek.

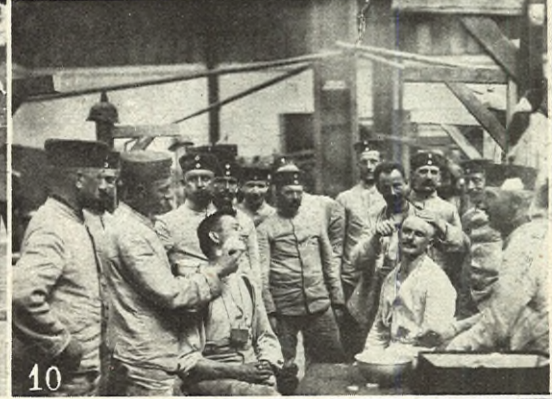
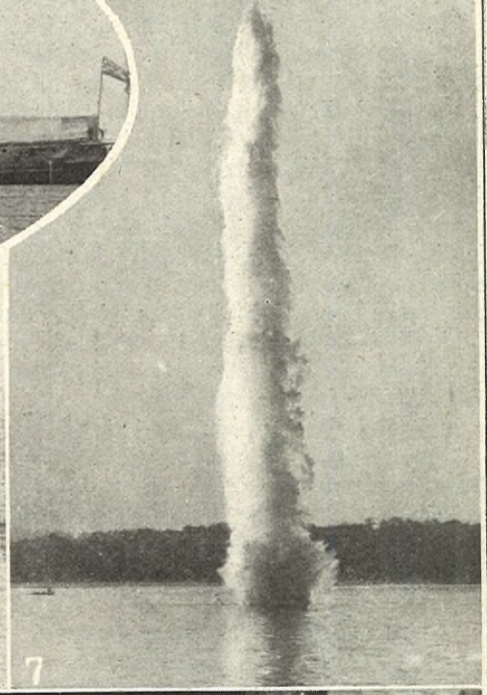
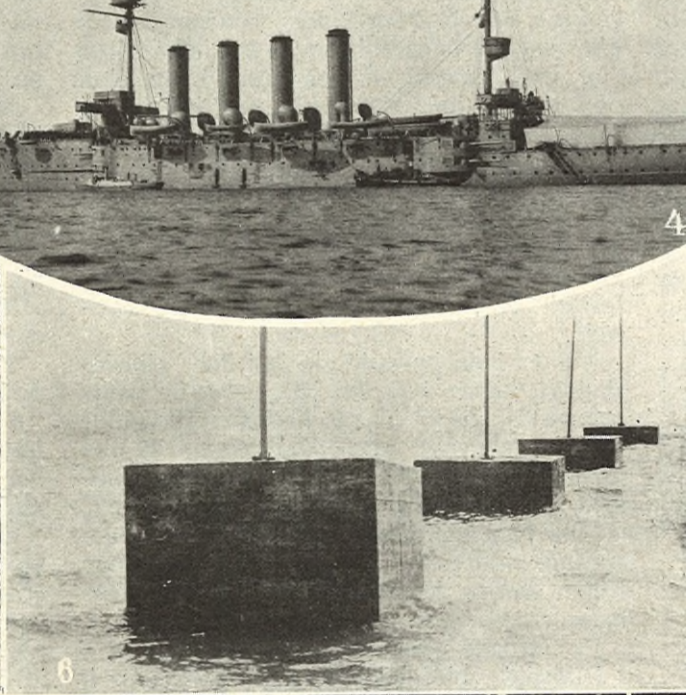
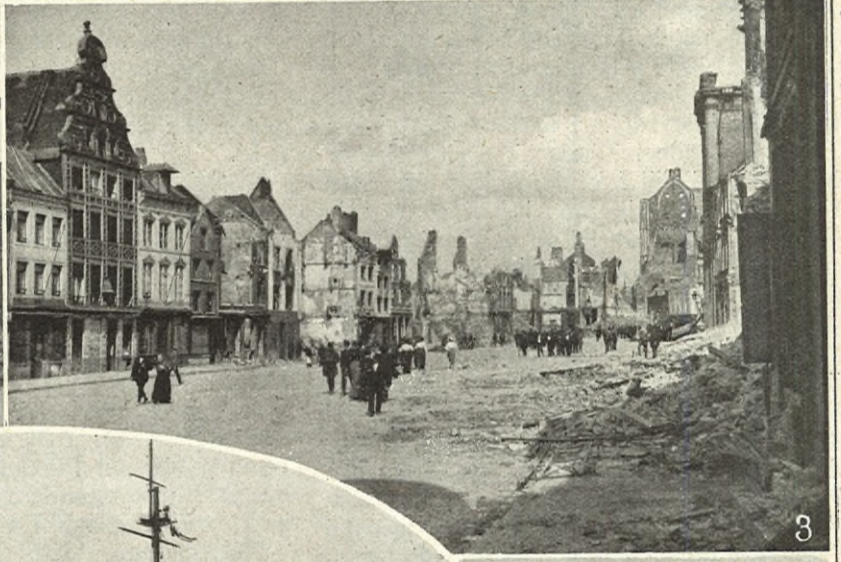
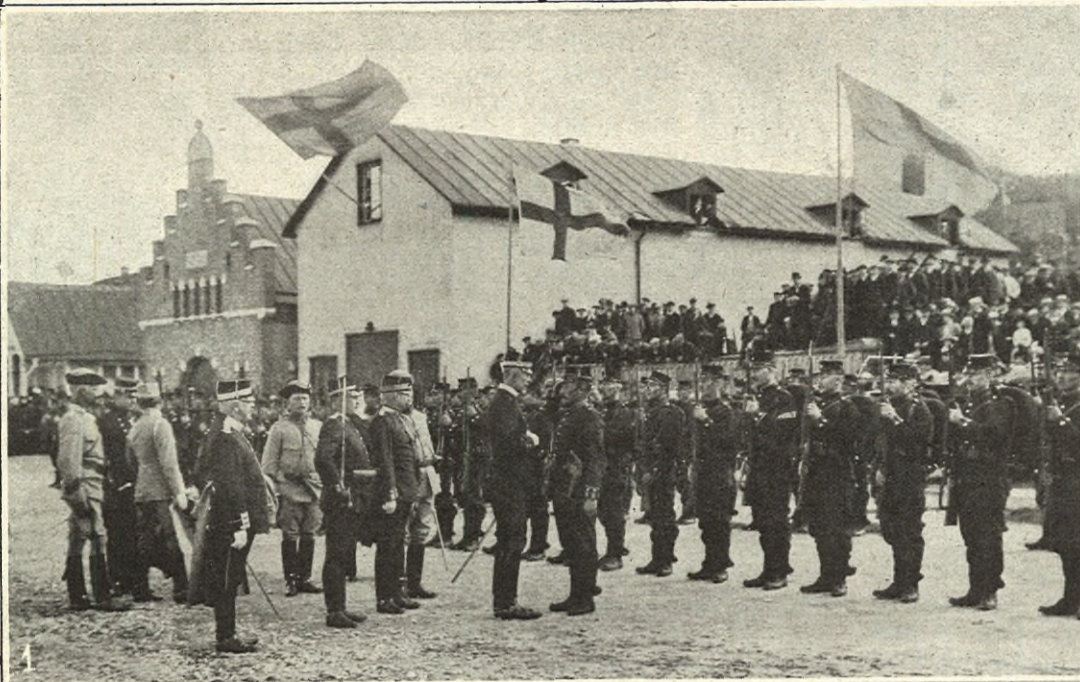
Endast en kvart innan jag lämnade mitt hem blef afresan bestämd, det var ej tid att tänka på en ordentlig packning, i en kartong kastade jag ned det nödvändigaste. Tåget till le Havre, som annars tar 6 timmar, använde nu tiden från half 10 på aftonen till kl. 3 dagen därpå, ett öfverfullt packadt tåg, där jag efter att

Trafikanterna på Place de l'Opéra följa de fientliga aeroplanen.

1. Konung Gustafs inspektionsresa till Gotland. Konungen mottager i Visby landsformskompagniet. B. Bruzelius foto. 2 o. 3. Den förstörda katedralen (längst till vänster), rådhuset och hufvudgatan i Louvain, efter bombardemanget. Berl. Ill. Gesellschaft foto. 4. Engelska pansarkryssaren Hogue, hvilken jämte Aboukir och Cressy

sänktes i djupet af tyska undervattensbåten U 9. A. Backlund foto. 5, 6, 7. Det moderna minkriget: Minorna utläggas. Minorna före nedsänkandet. Verkan af en exploderande mina. 8. Tyska soldater frukostera i en fransk by. Berl. Ill. Ges. foto. 9. Belgiskt maskingsvär med hundspann. Paul Lamm foto. 10. Hos fällbarberaren. A. Grohs foto.

Det röda korset.

Thetis' befäl samt ett par af passagerarne. I midten kapten Almgren.

ha betalt en förstaklassbiljett fick sitta inklämd bland bagage i en tredjeklasskupé med två främmande barn i armarna, jag hade nämligen fått i sällskap en fru som reste med fem. Något att äta kunde ej fås, militärmyndigheterna hade förbjudit all servering vid bangårdarna, emedan man oskäligt höjt prisen. På en station lyckades jag att få en man att köpa åt mig en flaska kaffe med mjölk, som jag betalade med 5 francs och delade med mig af åt barnen.

Vi mötte ständigt militärtåg, som förde fångar eller lifsmedel. I Rouen sågo vi hur en mängd sårade tvättade sig i stora baljor och hur blodet flöt från deras lemmar. Man berättade om striderna i Amiens, hur de döda beläckt gatorna till en och en half meters höjd, men det märkvärdigaste af allt var historien om den af fransmännen ifrigt omtalade kanon 75, som har den egenskapen att döda utan att förstöra, den sårar inte, den kväver. I Amiens inträngde tyskar så tätt, att på en gala yftermännens led stötte till husraderna, och alla dessa män stodo kvar siktande sedan de dödats af "sjuttifemman".

I le Håvre måste vi uppehålla oss flera dagar, men vi togos på det vänligaste om hand af den svenske konsuln, till dess att ångaren Thetis tog oss ombord, 150 skandinaver, för att föra oss till Göteborg. Det blef en lång färd. Efter att ha kommit öfver till Dover, måste vi för att undvika de i Nordsjön utlagda minorna följa kusten ända upp till Aberdeen, och härvid färdades vi genom ett verkligt cyklonbälte. Vi ha att tacka kapten Almgrens skicklighet och vaksamhet att allt gick väl, liksom vi ha att tacka honom för alla hans omsorger om oss under denna 10 dygns långa resa, från hvilken vi äntligen anlände till Göteborg den 19 sept. på aftonen. Äfven till vår legation och vår konsul i Paris, slutade fröken von Scheven, stå vi i stor tacksamhetsskuld för hvad de gjort för oss denna tid, som varit för dem oerhördt tröttsam och pröfvande. Nu kretsas våra tankar kring staden där bortä med undrande frågor, hvad framtiden skall föra med sig.

Fröken von Scheven spejar efter krigsfartyg.

HAN HADE SETT JEAN — DEN lille tappre Jean dö.
Det var i går — eller var det länge, länge sedan — medan solen skoningslöst sände ett regn af glödheta strålpilar öfver de framryckande kolonnerna.

Äfven solen hade blifvit deras fiende — den stora härliga solen, lifvets källa, hade mördat hans vän.

De hade kämpat sida vid sida, med geväret vid ögat i strömmar af blod, medan deras hjärtan tyst ropade mot hvarandra.

Och rundt omkring dem föllo de, man vid man, trupp vid trupp, och de mördande granaterna sprutade sin eld öfver deras hvita, förvridna ansikten.

Bakom en mur af människokroppar sammankittade af lefradt blod, hade de slulligen steg för steg dragit sig tillbaka, med sammanbitna käkar — de voro slagna.

Och de preussiska truppmassorna sköljde som grå jättvägor, öfver hvilka krutröken skummade, fram öfver deras jord.

Och då hade han sett Jean dö.

Det var strax innan den skyddande skogen dolde dem och öppnade en bakväg till flykt.

Plötsligt hade Jean släppt geväret och vacklande i språnget sökt stöd vid hans arm.

Och hans ansikte — en gosses ansikte — var vändt mot honom.

Blott en sekund såg han det — och förstod lika snabbt med en fasa, som höll på att hejda hans egen flykt — att allt var förbi.

Och Jean föll tungt mot hans arm, mössan stöttes ner från hans lockiga hufvud — utan ett ljud föll han till marken mellan de tillbakastormande leden, och det fanns ingen mänsklig makt att hjälpa honom mer.

Medan han själf flämtande fortfor att springa, såg han hur luckan, som Jean lämnat efter sig vid hans sida, genast fylldes af en stor grof kamrat — och han tänkte blott på denne kamrats svarta, buskiga ögonbryn, medan han mekaniskt sprang vidare.

Det föreföll honom, som om något — var det hjärtat? — med ett blixtsnabbt, skickligt grepp blifvit skildt ut ur hans kropp under flykten, och som han nu fortfor att springa med upplåkt tom bröstorg, med ett jättestort sår, ur hvilket blodet sakta sippade.

När en kula borrade sig in i hans vänstra skuldra, kände han det icke — man skulle kunnat ha stuckit i hans kött med bajonettknifven, utan att han känt annat än det tomma, djupa såret i sitt bröst. Hans ansikte blef stelt och hvitt under mösskärmen, medan han nedhukad, under trädens grenar sprang vidare — i ett dån af stampande fötter, medan kvistar knakade och löfvens massor prasslade.

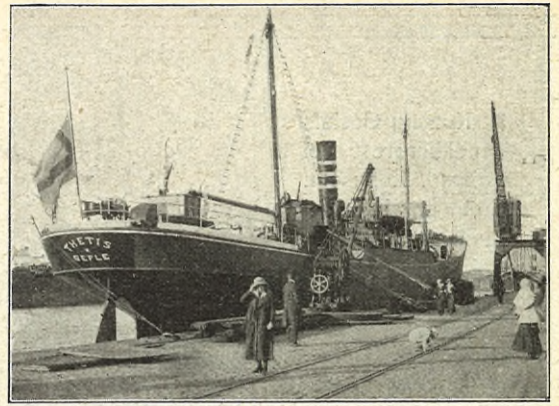
De sprungo som flämtande djur.

Plötsligt blef hans ansikte vått — och hans torra halföppna läppar fuktades af något, som rann ner öfver hans kinder. Utan uppehåll strömmade tårarna ur hans ögon och föllo ner på hans bröst.

Han såg icke mer hvarthän han sprang, bakom en gliitrande slöja försvunno träd och buskar, armar och ryggar, och han störtade handlöst ned för en slutning af videbuskar, rullade omkull några hvarf och blef liggande medvetlös.

Ingen bekymrade sig därom — de springande fötternas dån dog bort, och skogens tystnad ritade en allt vidare krets omkring den plats där han fallit.

När han vaknade upp, stod mörkret som

Thetis vid kajen i Göteborg efter framkomsten.

en svart ogenomtränglig mur omkring honom.

Ur detta mörker framträdde småningom, som ett obeslämbart blodrött töcken, minnet af hvad som händt.

Och det blodröda töcknet böljade kring en bestämd bild — och bilden bar Jeans drag.

Som en hvit blomma flöt bilden af Jeans ansikte fram på vågor röda af blod.

Och det kom närmare och log med brusna ögon mot honom, och det lockiga, blonda håret var mörkt af svart blod.

Och då visste han hvad som händt.

Långt därute på slagfältet, mellan högar af lik med sönderskjutna hjärtan, låg Jean död.

Hans ansikte var vändt uppåt mot stjärnorna — hans armar voro utbredda som de varit, när han famlat efter stöd.

Eller—

En annan tanke trängde som ett spjut genom hans hjärna. Låg han där söndertrampad — med ansiktet mot den blodiga jorden, öfversläinkt af smuts!

Han sträckte ut händerna för att resa sig upp — som ett glödhett järn värkte kulan i hans vänstra skuldra. Han fick tag i några nedhängande grenar och när han böjde dem åt sidan, förstod han att det var buskarnas grenverk, som hindrat honom att se.

Utänför låg skogen i ett hemlighetsfullt blåhvitt ljus — och månen hängde som en silfversköld i träden.

Han klättrade med sammanbitna tänder uppför slutningen.

Vid dess öfre kant glänste mekanismen på hans gevär i gräset.

Han tog upp det och hängde det i remmen öfver armen.

Sakta dallrade månens strålar öfver de dödstysta buskarna och träden.

I det blåhvita dunklet trefvade han sig fram och sökte finna vägen tillbaka, tillbaka till slagfältet, tillbaka till de stupades jord, jorden hvarpå Jean hvilade.

Och han hade nu ingenting annat att leva för, än detta enda, att finna honom, lyfta upp hans lockiga hufvud ur smutsen och vända hans brusna ögon mot sina egna, som äfven de, snart skulle brista och icke längre skåda den blodbefläckade världen. Stödande sig vid trädstammarna nådde han slutligen fram till en öppning i skogen, som han tagit för det öppna fältet, och förstod att han gått vilse.

Men endast en sekund varade hans besvikelse — utan att känna smärta eller trötthet, fortsatte han åt ett annat håll. Han såg knappast mer månens ljus eller stjärnorna, som sorgset logo mellan trädens grenar — han såg blott det bleka, stilla ansiktet af sin vän, den slutna munnen, som ropade på honom.

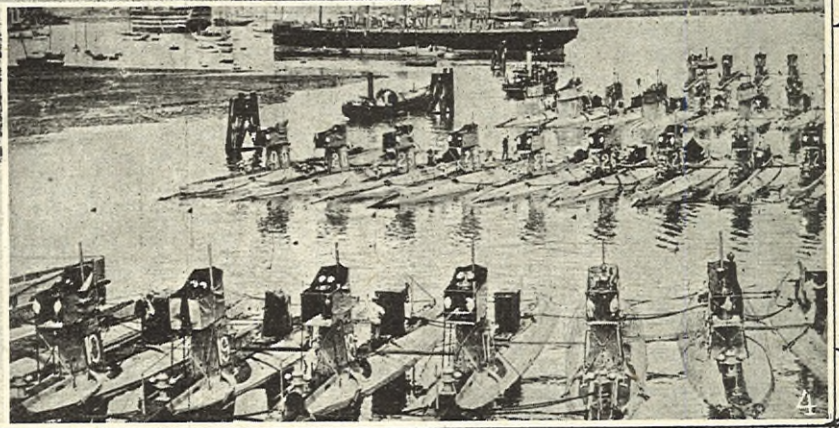
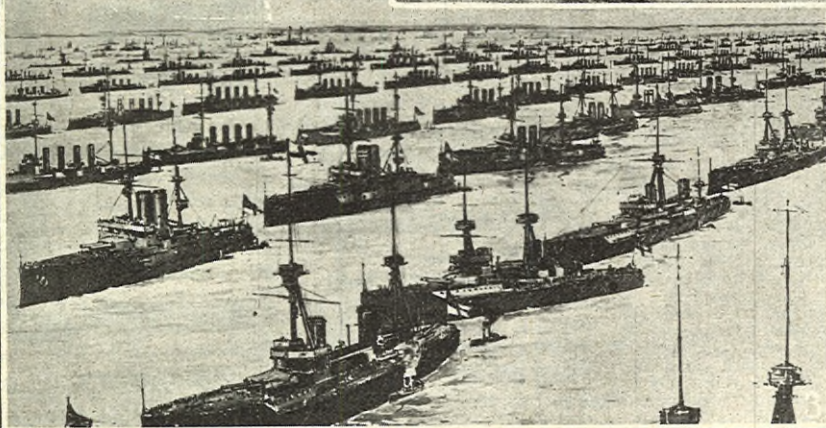
"Jean", hviskade han, "Jean — jag kommer". Och så småningom vek mörkret omkring honom tillbaka, skogen blef glesare,

1. En tysk brigad beskjutes af maskeradt fransk arilleri, understödt af brittiskt kavalleri; efter en teckning i Ill. London News. 2. Tyska röda-korssystrar samlade på en bangård i Berlin

för att resa till krigsskådeplatsen i Österrike. 3. Engelska flottans senaste parad för konung Georg. 4. Engelska undervattensbåtflottiljen i Porthmouts hamn. Berl. Ill. Ges. foto.

och mellan enstaka stammar såg han en rund, rodnande strimma af den nya dagen.

Detta gaf honom nya krafter, utan att längre göra uppehåll banade han sig väg fram mot det rodnande ljuset. Men när han kom fram, såg han, att han äfven denna gång missagit sig.

Det var ej det röda ljuset från en ny dag — utan elden från fiendens lägerplatser.

Han såg dysra vaktposter gå af och an, utanför ett långsträckt hus, som såg ut som en stallbyggnad.

Och när han ljudlöst och i skydd af skuggorna från träden, kom ännu närmare, såg han att öfver husets gavvel vajade en hvit duk med ett rödt lysande kors.

Och han stod länge och betraktade det, medan vaktposterna gingo af och an, med handen på geväret.

Det röda korset lyste på den hvita duken. Äfven hans landsmän hade hvita dukar med röda kors.

Och han tänkte på hur öfverallt i hela världen funnos hvita dukar, hvita bindlar med röda kors — som lyste öfver mosslypna stengafnar såväl som öfver kinesiska trätorner.

Han såg armar sträckas mot hvarandra, utan tanke på annat än att hjälpa, stödja, hela och försona.

Och alla dessa armar voro märkta med ett rödt kors.

Hans ögon, som skådat krigets faser, grymheter större än de djuren tillfoga hvarandra — bländades inför det rena och klara tecknet, som tagit hjärtats färg.

Och i denna nya förnimmelse utvecklades i honom ett nytt hopp, hoppet om att här under det röda korset få återse Jean.

Det var ett dåraktigt hopp — ty de döda, som kriget mördar, lämnas kvar där de fallit — men han tänkte ej derpå.

Och när han smög sig fram, på händer och fötter, mot den stora träporten, som stängde lasarettet — var hoppet blifvet till visshet. Därför hade tillfälligheterna fört honom hit.

Här skulle han återse Jean.

Framför porten var en två meter bred plats, öfver hvilken månljuset föll klart och kallt.

Han sökte passa ett tillfälle, då vaktposten vände ryggen, och höll sig ännu stilla i dunklet.

Den tyske soldaten gick långsamt af och

an — vid tionde steget vände han, och fortsatte så att gå, oafbrutet.

I det rätta ögonblicket sprang han fram.

Men hans utmattade, af blodförlust förlamade kropp, nekade att följa med i språnget. Han föll, medan samtidigt ett skott knallade och en kula genom ryggen trängde in i hans hjärta.

Han fick blott se, hur portarna plötsligen slogos upp och ljus utströmmade — och i ljuset, som utstrålade från ett jättestort rödt, brinnande kors, stod hans vän Jean och log mot honom med utsträckta armar.

GOSTA ADRIAN-NILSSON.

Resultatet

af Iduns oktoberpristävling blef tyvärr ett uteslutande negativt; intet af de insända förslagen till en prisuppgift för vår tidsfördriftsafdelning befanns nämligen vare sig i fråga om själfständighet, fyndighet i uppslaget eller praktisk utförbarhet äga sådana förtjänster, att en utdelning af priset i någon form kan komma i fråga.

IDUNS REDAKTION.

Iduns ärade Kvartalsprenumeranter

erinras vördsamt om vikten att ofördröjligen låta förnya prenumerationen för årets sista kvartal. Därigenom undvikas afbrott i tidningens regelbundna expedition.

Prenumerera därför genast!

SJU dagar i veckan läses en annons i **IDUN**

Iduns Hjälpreda för Hemmet läses under rubrik "Om hgens värd":

Bland alla de medel, som rekommenderas för bevarande eller förbättrande af hyn, anses boraxbenzoë såsom det bästa. Mot finng och oren hy är bästa medlet en längre tids begagnande af borax benzoëtvål.

Gahns Borax Benzoë tvål har sedan gammalt stort förtroende. Pris 50 öre st.

KÖKSALMANACK

Redigerad af **ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND**

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 4—10 OKTOBER 1914.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med ägggröa; mjölk; kaffe eller te med hvetebröd. Middag: Njurkalfstek med glaserade morötter, potatis och salader; brylépudding.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; sillpölsa; kaffe eller te. Middag: Gratén på stekt kött (rester från söndag) med tomatås; nyponsoppa.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Vegeteriansk blomkålspur; stufvade abborrar med potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; gratin på jordärtskockor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt, salt färbringa med brynta kålrötter; hafresoppa.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt bräckkorf med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; plättar med lingonsylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; stufvad färsk strömming med potatis; kaffe eller te. Middag: Köttbullar med stufvade makaroner; äppelsoppa.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekta köttbullar med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtpuré med jordärtskockor; laxpudding.

RECEPT:

Ägggröa (f. 6 pers.). 5 ägg, 4 dcl. mjölk, buljong eller vatten, salt, socker, hvitpeppar.

Till kastrullen: 1 msk. smör (20 gr.).

Beredning: Äggen vispas väl med kryddorna, och vätskan, som skall vara kokande, tillsättes under kraftig vispning. En kastrull smörjes med smör, äggblandningen hälls i och kokas i vattenbad under omrörning. Den upplägges med flat sked på varmt fat, garneras med persilja och serveras till bräckt skinka.

Vacker hy.

Redan i gamla tider använde de förnäma damerna i Rom hönsäggets innehåll som ett ypperligt skönhetsmedel. På grund af denna erfarenhet, och med tillhjälp af nufidna vetenskapliga uppfinningar, har det lyckats, att framställa ett verkligt skönhetsmedel — F. Paulis Ovicula-tvål — som bland andra värdefulla kosmetiska ämnen äfven innehåller äggula. Härigenom äger F. Paulis Ovicula-tvål förmåga att på kort tid borttaga rynkor, finnar, rodnader och fräknar samt att underbart försköna huden. Hvar och en, som är angelägen om sitt yttre, bör därför dagligen använda F. Paulis Ovicula-tvål.

Gratin på stekt kött (f. 6 pers.). 4 hg. stekt kött (rester), 1—2 rödlökar, 4 msk. smör (80 gr.), 2 tsk. salt (10 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 3 dcl. köttsky eller buljong.

Potatismos: 1 lit. potatis, 1 msk. smör (20 gr.), 1 1/2—2 dcl. kokande mjölk, 2 ägg, salt, socker, 1 msk. finstöta skorpor, 1—2 msk. rifven ost, 2 msk. smält smör (20 gr.).

Till fatet: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Beredning: Köttet hackas fint (males ej). Löken skalas, hackas och brynes i smöret, hvarefter köttet iläggas och brynes väl, beströrs med kryddorna och spådes med den kokande köttskyn eller buljongen. Potatisen raskalas, skäres i bitar, kokas hastigt, afhålles väl och pressas genom purepress. Moset lägges i en kastrull, det kalla smöret tillsättes genast och moset arbetas med gaffel, den kokande mjölken spådes på, de uppvispade äggulorna tillsätts och moset röres, tills det är hvitt och pösigt. Det afsmakas med salt och socker och sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. Ett elffast fat eller en pajform smörjes med smör, köttet lägges därpå, potatismoset bredes öfver köttet, beströrs med skorporna, blandade med osten, och sist öfverhålles det smälta smöret. Anrättningen sättes in i varm ugn och gratineras 20—30 min. Serveras med tomatås. Om så önskas, kan köttet brynas i flottyr i stället för smör; i potatismoset kunna smör och ägg uteslutas.

Nyponsoppa (f. 6 pers.). 1/2 lit. nypon, 2 lit. vatten, 1 1/2—2 kkp. krossocker, 25 gr. potatismjöl, 75 gr. russin ell. 1 hg. katrinplommon, 15 gr. sötmandel (15 st.).

Beredning: Nyponen sköljas väl i ljumt vatten och få rinna af. De sätts på i det kalla vattnet och få koka mjuka omkr. 1 1/2 tim., under tiden vispas soppan ofta, för att nyponen skola gå sönder. De passeras, sockret tillsättes, soppan får koka upp, skummas och afredes med potatismjöl, utört i 1/2 kkp kallt vatten. Soppan får koka 2 min., afsmakas och serveras med de sköljda och kokta russinen eller plommonen, den skällade och i strimler skurna mandeln samt vispad grädd.

Gratin på jordärtskockor (f. 6—8 pers.). 1 lit. jordärtskockor, 3/4 lit. vatten, 1 tsk. salt (5 gr.), 1 msk. smör (20 gr.), 1 tsk. socker (5 gr.), litet hvitpeppar.

Hvit sås: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 3 dcl. jordärtskocksspad, 2 dcl. grädd, 1 tsk. salt (5 gr.), 1/2 tsk. socker, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 äggula.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. rifven ost, 2 msk. finstöta skorpor, 1 1/2 msk. smält smör (30 gr.).

Beredning: Jordärtskockorna sköljas, borstas väl rena, skrapas och lägges efter hand i ättikblandadt vatten, för att ej mörkna. De sköljas änyo, påsätts i kokande, saltat vatten och få koka mjuka, hvilket prövas med en vispkniv, upphållas i durkslag, få afrinna och skäras i skifvor. De fräsas därefter väl i smöret tillsammans med socker och peppar. Till såsen fräsas smör och mjöl 2 min., spadet och grädden spådas på, och såsen får koka 5 min. Den afsmakas med kryddorna, afredes med den uppvispade äggulan och får sjuda. En elffast form smörjes med smör, beströrs med ost, bedjutes med litet af den hvita såsen, och därpå lägges ett hvar jordärtskockor, litet rifven ost och sås. Så fortsättes tills det blir två hvar jordärtskockor och tre hvar sås. Öfversta hvarvet skall vara sås, som beströrs med resten af osten och de stöta skorporna samt begutes med det smälta smöret. Formen sättes in i varm ugn och anrättningen gratineras omkr. 15 min.

Den berömda "Kuanaco"

Cacaon 2.90 kg.

är ovillkorl. största fördel att använda.

Percy F. Luck & Co H. A. B.

Barnen taga lätt Apoteket

Vasens Laxermarmelad på grund af dess behagliga smak. Pris 1 kr. pr ask. Finnes på alla apotek.

D. B. C. Flytande Putskrämför metaller.

Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.

Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & Cos A. B. GÖTEBORG.

SVAR

Nr 206. Prenumerant erhåller önskad mönster m. m. från Handarbetets Vänner i Stockholm. X. Y. Z.

Nr 207. Skickliga tandläkare finnas hos hvilka ni kan låta eder behandlas. I Stockholm finns åtskilliga, bland dem Hj. Ström, Birger Jarlsgratan 98 (stiftänders isättn.). I Malmö: Gust. Köhler (f. d. W. Bogren), Adlergat. 19. En mycket skicklig tandläkare, hvilken är mycket anlitad ej blott i sin egen ort, utan af många främlingar, hvilka långt i förväg skriftligt begära behandling, är Axel Toll i Växjö.

— Den ende, eller åtminstone förnämste specialisten i Skandinavien på den af eder omnämnda tandsjukdomen är tandläkare W. Stangenberg, Saltsjöbaden. M. L.

Nr 208. Se här några utmärkta recept på hemkokta karameller, samtliga pröfvade:

Morseller: 2 kkp socker, 1/2 kkp grädd, 1 kkp hackade nötter (eller hackade apelsinkal). Grädden och sockret kokas, tills det trådar sig. Då isläs det öfriga, och man vispar med en träsked, tills massan tjocknar. Bredes hastigt ut på smordt papper, skäres i bitar.

Brunetter: 2 kkp brunt socker, 1 kkp mjölk, 1 hgr. smör, 1 kkp hackade nötter eller mandel. Sockret och mjölken kokas tills det sockrar sig vid kanten af pannan. Då tillsättes smöret, får koka litet till.

Mycket kläsam.

Hermelin sista Nyhet.

841. N. K:s Äkta Hermelinboa, 94 cm. lång 7 1/2 cm bred med 4 äkta svansar, fodrad med hvitt siden.

Kr. 32: 50.

840. N. K:s Imiterade Hermelinboa, 66 cm. lång, 8 cm. bred med 2 svansar och hufvud, fodrad med hvitt siden.

Kr. 5: —.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET Stockholm.

BÄST ÄR

EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

ÖREBRO KEMTEKN. FABRIK.

Den berömda "Kuanaco"

Cacaon 2.90 kg.

är ovillkorl. största fördel att använda.

Percy F. Luck & Co H. A. B.

Barnen taga lätt Apoteket

Vasens Laxermarmelad på grund af dess behagliga smak. Pris 1 kr. pr ask. Finnes på alla apotek.

D. B. C. Flytande Putskrämför metaller.

Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.

Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & Cos A. B. GÖTEBORG.

ORIGINAL SINGER SYMASKINER

Världsberömda. SINGER & O SYMASKINS AKTIEBOLAG

Filialer på alla större platser.

DJURSHOLM

Sveriges äldsta och bäst ordnade villasamhälle. Samskola med dimmissionsrätt. Kr mmunalskatt ca hälften mot i Stockholm.

DJURSHOLMS AKTIEBOLAG, DJURSHOLM.

HULTMANS RENA CACAO

pr hg 45 öre

BEHÖFVER NI GODA DESSERTER

Efterrätter och Tårtor!

Ring upp Allm. 1376 eller Riks 38 12 och beställningar sändas till hemmen, ångbåtar eller tåg.

BAGERIET & KONDITORIET, 4 STORGATAN.

Crème de Cholepalmine,

utmärkt antiseptiskt hudmedel,

säljes i tuber à 30 öre hos Herrar Speceri-, Färg- och Parfymhandlande m. fl. samt å Apoteken.

Mödrar! Låten ej Edra barn onödigtvis lida av den intensiva klåda, som medföljer det kroniska barnekzemet (baruriticaria). Använd Salicedrin salvan, som genom sina beståndsdelar — S, Zn, Pyrol. Oxycedri, Saliicylat etc. — visat sig vara det eff. medl. däremot. Säljes end. å apot. Prosp. på beg. Tillv. av Tekn. Fabriken Påquerette. Sthlm.

Turkiska badet,

i Malmförgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy. Badet är angenämnt, om man är flera i sällskap. Pris kr 1:50.

Ni kan spara

vid tillredandet af Puddingar, Bakverk etc. utan att kvaliteten försämrans, om Ni använder färre ägg och i stället

"MAIZE NA"

Rättorna tillagas mycket billigare, bli dock lika närande med samma utsökta välsmak.

Våra Maizenarecept tillsändes Eder gratis och franko om Ni insänder ett brefkort med påtecknad namn och adress till Corn Products Co., Afd. K, Holmens Kanal 9, Köpenhamn.

Lejon Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITE!

BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT MED OFVANSTÄENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE SYBEHÖRS-MANUFAKTUR- & KORTVARUAFÄRER.

Så lyftes pannan af elden. Nötterna tillsätts, massan slås, tills den tjocknar. Slås på smordt papper, skäres. Chokladkuber: 2 kkp socker, 1 kkp mjölk, 1 msk. smör, 1/2 hg. cacao. Socker, mjölk och smör kokas 5 min. Cacao tillsätts och kokas ytterligare 3 min. Aflyftes, röres, tills massan sockrar sig, slås upp på smordt plåt, skäres i kuber. Naugat: 4 hg. socker, 1/2 kkp vatten, 1 liten msk. smör, 1 kkp mandel, skållad och hackad. Allt lägges i en tackjärnsanna, får koka under omrörning tills det blir gulbrunt och lätt hårdnar i vatten. Slås upp på smordt plåt och skäres i bitar. Efter alla dessa sötsaker behöves något pikant, och då ta vi: Saltmandel: En handfull mandel skållas och lägges i en smord stekpanna, hvilken insättes i ugnen. De omskakas då och då, tills de bli lätt brynta, då de uttagas och rullas i fint salt. Förtjusande goda till omväxling med sötsakerna. Nu var det kakor: Bruna mandelspån: 1 kkp mandel skållas och hackas fint, 1 kkp socker, 1 ägg, 2 gulor tillsätts och arbetas väl ihop. På väl smord plåt utthalles massan så tunt som möjligt. När kakan är halvgräddad, skäres den i aflånga bitar, plåten införes åter i ugnen. Då spånen äro gulbruna, tagas de af plåten och bösas. Förvaras torrt och varmt.

Hafrekek: 1 ägg, 1 stor tkp hafregryn, 1 kkp socker, 1/2 kkp smör, 1 liten tsk. jästpulver. Allt blandas väl tillsammans och lägges med tsk. på smordt plåt i små klickar. Bakas gulbruna. Härliga! Fyllda munkar: 1 ägg, 1 kkp mjölk, 1 kkp mjöl, 2 tsk. skirt smör sammanrörs. Slås i smorda, krusiga formar. Het ugn. Fyllas med vispad grädd eller översiktas med socker. Alla dessa kaksorter kunna bakas hastigt — just medan kaffet kokar. Lycka till! Hilly.

Nr 209. Fråga hos en sockerbagare. T-s.

Nr 210. Svar här lämnas utförligt, om »E.» vänder sig till Fröken Elisabeth Pontén, Osterkorsberga.

I Stockholm finnas: »Stiftelsen Konung Oscar I:s minne», Björngårdsgat. 23. Arsaftigt omkr. 450 kr. för eget rum, kost, värme, ljus, läkarvård m. m. Ansökan till styrelsen inlämnas till stiftelsens verkställande direktör; åtföljes af präst- och läkarbetyg, intyg af civil myndighet eller 2 trovärdiga personer rörande samhällsställning och förmögenhetsvillkor, borgen af 2 vederhäftiga personer för arsaftigtens ordentliga erläggande eller annan säkerhet.

»Hemmet för gamla», adress numera Enskede, afgiften (beroende på sökandens tillgångar) 120—400 kr. Egna möbler medföras, eljes erhålles fullständigt vivre, ljus, värme, läkarvård m. m.

Fru Emma Benedicks' asyl för ålderstigna fruntimmer, adr. Djursholm. »Pauvres honteux», Surbrunnsgat. 45. Afgift å hemmet 50 kr. och garanti för en egen årsinkomst af minst 250 kr. Hundratals ansökningar ligga inne, hvarför ej så snart ledighet torde yppa sig.

»Drottninghuset», Johannisgat. 16. Erhålles rum, värme, läkarvård samt månatligt understöd.)

I Göteborg finnas flera stiftelser: »Edvard Magnus minne», m. fl.

I Malmö likaså: Dahlgrenska stiftelsen, Karl Lyxendorfs minne, Gersoniska stiftelsen; hufvudsakligast erhålles här fria bostäder.

X. Y. Z.

Nr 211. Enligt senaste bestämmelser bör sökande till organisttjänst äga betyg att han har åtminstone goda kunskaper i orgel och pianospelning, harmonilära samt orgelns stämning och skötsel. Betygen skola utfärdas af Kungl. Musikkonservatorium i Sthlm eller domkyrkoorganist eller annan person, som fått Musikaliska akademien förordnande att anställa examen, hvarvid det af exa-

minatorn utfärdade betyget skall vara undertecknad af ett utaf vederbörande domkapitel förordnad ombud. För ett ordentligt inhämtande af kursen utan förstuder beräknas 4 år, hvilket dock torde blifva kortare i den mån eleven äger förstuder. Examensafgift är för organistexamen omkr. 20 kr. och domkyrkoorganisterna meddela vanligen själva undervisning som en förberedelse till examen.

Följande Sveriges domkyrkoorganister meddela undervisning: Härnösand: F. Janson; Kalmar: Gust. Johansson; Karlstad: C. W. Rendahl; Linköping: R. J. W. Darell; Luleå: P. E. R. Englund; Lund: Sydsvenska musikonservatoriet; Skara: Ivar Widén; Strängnäs: A. Bedinger; Visby: H. Lindkvist; Västerås: Hugo Bedinger.

Undervisning meddelas äfven i Göteborg och Uppsala.

En organist har, om han är skicklig, ibland mycket god förtjänst och om pianoundervisning gifves är det alltid ett godt plus att äga organistexamen.

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Idun äger rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekröets. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befohgenhet att utesluta de frågor, hvilka anses saknara allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och ubetalas för det bästa svaret å någon af här nedan införda frågor, som insändas till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

Nr 212. Kan någon vänlig människa gifva mig ett godt råd? — Jag har ett lifligt intresse och goda anlag för ritning och målning, och skulle därför gärna velat gå igenom någon kurs, för att sedan själf kunna förtjäna mitt uppehälle, men har ej medel därtill! Nu undrar jag, om jag icke på något sätt ändock skulle kunna draga nytta af mina anlag? Kan man ej t. ex. förtjäna något på att rita julkort eller andra kort? och hvart skall man i så fall vända sig? Tacksam för ett godt råd vore Doris.

Nr 213. Undertecknad, kvinnlig kontorist, längtar friskt efter en verksamhet bland barn eller ungdom. Har funderat på att i skärgården upprätta något slags hem för klana barn. Undrar om det skulle löna sig? Kanske vore bättre försöka med inackorderingar (skolbarn) i någon stad och — hvilken? Kära läsarinna af Idun, ett godt råd är bättre än penningar för Tacksam barnavän.

Nr 214. Skulle gärna vilja gå igenom en kurs i gobelinväfnad. Hvart skall jag vända mig för att få bästa undervisning i samma? Huru lång tid beräknas för en kurs och huru dyrbart skulle en sådan blifva? Om färdighet uppnås, äro väfnaderna svårålda? Asho-floeka.

Nr 215. Min 19-åriga broder, Upsalastudent, ämnar utbildta sig till militärläkare. Han skall börja vid Karolinska institutet efter jul, men hvad har han att iakttaga för att med minsta tidsspilla genomgå beväringsexercisen? Vore det till fördel för hans bana att söka bli antagen till reservofficersvolontär? Gif godhetsfullt några upplysningar till Aldre syster.

Nr 216. Hvilka fordringar ställas för att blifva antagen som kontorsbiträde vid pensionsstyrelsen i Sthlm? Då jag i många år sträfvat efter en god kontorsplats, men utan resultat, önskade jag komma in vid något statens verk såsom varande den säkraste framtidsplatsen. Är maskinskrifning och stenografi till fyllest? Är det någon bestämd ålder eller kan man komma in vid 30 år eller däröfver? Tacksam för svar vore Ingrid.

Nr 217. Vore tacksam få veta, om någon känner till en själfkokare, kallad »Dall», och de erfarenheter, som vid fortsatt bruk af samma gjorts. Motsvarar den verkligen hvad som utlofvats: bränslesparing, hållbarhet, lättsköthet? Det är en stor utgift för mig, så jag måste först vara riktigt säker på, att jag ej gör något opraktiskt, om jag köper en dylik själfkokare. Är apparaten explosionsfri, så att man kan lämna den ett par timmars tid kokande? Ensam lärarinna på landet.

Nr 218. Vore tacksam få upplysning om, hvilka snickerifabriker som tillverka sportstugor eller s. k. sommarstugor, och hvad ungefär en sådan stuga kostar. Dakulla.

Nr 219. 2 unga skånskor fråga härmed om någon af Iduns läsare ville gifva beskrifning på ett par trefliga och lättsydda maskeraddräkter. Tacksamma för svar snarast äro Unga skånskor.

Nr 220. Hur skall man enklast ljudisolera ett golf? Hjälpel korkmatta med filt under? Tacksam för goda råd vore Uppsalaprenumerant.

Nr 221. Hvar kan man köpa den i »Iduns Kokbok» rekommenderade rökplåten för hemrökning af fisk, och är rökningen lätt att utföra? Husmor. (Forts.)

två små barn. Sparsamt måste de lefva, försaka och arbeta, men i glädje och kärlek — hand i hand — fyllde de sin dag med plikter och ljust hopp. Snart skulle det bli bättre. »Jag har fått litet extraarbete, vännen min!» De orden hörd hustrun ofta. Och hennes glädje öfver ökade inkomster skuggades af den första oron, när hon märkte, att mannen föreföll nervös och öfveransträngd, men hennes natur var — är det ännu — förunderligt solig. Hennes löje som hennes stämma har den smekande klang, som är ett eko från klara, vackra somrardagar. Vid grinden till den lilla doftande trädgården mötte hon mannen med ömma ord. Barnen tultade med sin kära lilla mamma — aldrig ha de vårdats af främmande händer — och ropade sitt jublande: »Pappa!»

Hvem minnes icke arsenikförgiftningen i ämbetsverken och den nervositet, som blef en följd deraf. De andligt och kroppsligt öfveransträngda skrämdes upp — bland dem var han, den unge ämbetsmannen.

En dag fördes han bort från hustrun och barn, från det lilla prydliga hemmet, och hustrun stod vid grinden och grät. Hon kunde icke vinka ett afsked, icke få ett tröstande ord. Hennes käraste, lifskamraten, maken hade blifvit sinnessjuk. Förtviflad var hon, men ur mörket lyste hoppets lilla röda låga: Han skulle snart komma åter. Läkarna hoppades på hans snara tillfrisknande. Goda vännen uppmanade henne, och slutiligen log hon — till allas glädje, ty för dem, som hålla af henne, är det leendet en skatt. —

Ett år och mera har gått. Mannen har icke blifvit bättre. Hemmet i den lilla doftande trädgården har hon mistat, vännerna förmå ej längre trösta. Innanför hennes dörr står nöden och stirrar hotfullt på henne och de små barnen, hvilka skulle värmas af lifvets blida solskens för att få växtkraft, men som kanske i stället bli frostrända knoppar. Moderns famn värnar dem i det sista. Hennes hopp får icke dö. Hon har stridt hjältemodigt, hon strider än. För en tid sedan började hon sy åt andra och det såg tämligen ljust ut. Många bekanta inom societeten hade hon, och de lofvade att lämna henne arbete. »Det skall nog gå», sade hon med rörande tillförsikt. Men det har icke gått, ty det stora världskriget bröt ut och slukade alla intressen: Vålgörenheten tog sig uteslutande offentlig form, individerna glömdes. — Eller är detta ett orättvist ödom? — Hoppet, det evigt svikande och dock evigt bestående, hviskar förtröstansfullt, att nu som för finns offervillighet, när det gäller lifvets vinddrifna — ödets skeppsbrutna. Den lilla öfvergifna, en gång så lyckliga familjen, hvilken nu snart måste svälta och frysa — kanske till döds,

om ej hjälp kan anskaffas, vädjar till varma hjärtan — moders hjärtan — kvinnohjärtan. Såväl sömnadsarbete som penningaför — äfven de minsta — mottagas med varm tacksamhet och torde godhetsfullt lämnas till Sv. Telegrambyråns kassa, Klara Västra Kyrkogat. 12, n. b. där äfven intyg om den hjälp-sökandes trängande nöd kan företes.

BREFLÄDA

REDAKTIONENS BREFLÄDA. H. L. Nu knäppa hundra och åter hundra poeter på samma strängar. Våra spalter räcka omöjligt till att vara konsertsal åt dem alla.

Rosa. Kunde det icke tänkas att ni gifve edra fosterländska känslor luft på annat sätt än genom skrala verser?

H. G. T. Kan ej användas. Inger. Rätt bra, men vi kunna lika fullt ej reflektera på erbjudandet.

Gittan kallar sig en sydsvenska, förmödligen någon liten backfisch, som skriver följande:

»Herr Redaktör! Undertecknad vill gärna ha »Backfischsprat» i eder högt ärade tidning.

— Jag är född den 12/2 1899. Har aldrig förr insänt några dikter, men vännar och bekanta har rätt mig därtill. — Jag har diktat i ungefär fem år och tycker det är förfärligt roligt, när den så kallade »diktarandan» kommer på mig. Vårjar jag hoppas? Högaktningsfullt Gittan.»

Så här kväder hon, när »diktarandan» angriper henne:

»BACKFISCHSPRAT.
(Diktat den 18—14.)

1. Femton, noll åtta (1508)!»
»Är det möjligt att få tala vid Lotta? Tack! God dag lilla du skynnda dig nu Han går i gatan, men med den grymma ragatan. Jag kom händelsevis, att gå bredvid mig precis. Han sa' något om kärlek det hörde jag minsann, men, vi skall ej honom krusa, vi får nog någon ann'. Ja, kom då genast!»
O! det är sant »ack för senast! Vid »Regina» då precis klockan åtta! Adjö, adjö! kära Lotta.

2. Nu är klockan på slaget åtta, men ingen syns där mer än Lotta. Då kommer dyran en flicka springande och det var Britta. Och hon ropar bara »titta, titta!» Har du nånsin sett på maken han just han faller mig i smaken?»!

Ni behöver ej spara

på Kaffe. Ty om Ni blandar det med hälften Kathreiner-Kaffe får Ni en billig och synnerligen välsmakande dryck och skönar samtidigt Eder hälsa.

Kathreiner är ingenting nytt. Det är känt och omtyckt sedan 25 år tillbaka, har erövrat sin plats och drickes i hela världen av miljoner människor.

Finnes överallt i paket om 45, 25 och 10 öre.

Kvaliteten faller utslaget

MED GAS

KAN MAN ERHÅLLA

VARMT VATTEN
I ALLA HEM.

Döda icke hoppet!

I en af Stockholms villastäder bostätte sig för några år sedan en ung ämbetsmannafamilj: man, hustru och

N. K:s
rikt illustrerade
HÖST- o. VINTERKATALOG
utkommer första dagarna af Oktober och sändes till ärade rekvisiter utom Stockholm GRATIS OCH FRANCO om denna annons åberopas.
A.-B. NORD. KOMPANIET.
Stockholm.

BARNGARDEROBEN

illustrerad månadsblad för barnkläders förfärdigande, som på posten kostar 90 öre för sista kvartalet.
Gratismonster
medfölja hvarje nr. - Priset på nummer är 30 öre.
Nytt häfte nu utkommet.
Idningen erhålles portofritt från Iduns Expedition, Stockholm.

Pensionsförsäkring.

Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner till efterlevande änkor och barn.

Inträde är öppet för hvarje svensk undersåte, som med afseende å hälsostånd prövas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller öck årliga premier.

All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen under den persons lifstid som betingat pensionen. Pensionstillväxten utgår i n. med 4.5 procent för år å det betingade pensionsbeloppet.

Prospekt portofritt. Adress: Storkyrkobrinken 11, Stockholm.

3. Efter henne kommer det en stilig volontär, och han det är i hvilken Britta blef nära nog kär.

4. Vid luckan där stå de båda, och ifrigt de volontären beskåda. På första plats han skulle sitta, då de båda flickorna på hvarandra titta. De hade ju bara en tjugofemöring var och nu en grufflig sorg de på hjärtat bar.

5. Lotta säger: »Skräp i de(t), det kan ju hända vi någon gång presenterad för honom kan ble Gösta känner flera. Nej! nu talar vi inte om detta mera

6. »Tycker du inte väldigt om Asta Nielsen? Jo! men hon har fastigt smala ben! Och Psilander med de manliga dragen såg du honom i »Utom lagen»? Där gjorde han sig gräsligt bra! Hvad var det du sa? Jo! jag sa' jag tycker bättre om det är en, som kan spela biograf bättre än ingen ann.

7. »Uch! hvad det slutade dumt ett riktigt strunt om de ändå hade fått hvarandra!» Du skall då alltid klandra, Du tycker ingen kan spela som han Gösta Ekman!

8. »Gå du först, jag kommer sedan emedan, jag skall gå i hans närhet nu vet du det!»

9. »Nehej! det skall ej ske, jag går allt me! Hvarför skall bara du på honom få titta?» säger den snusfornuftiga lilla Britta. Nyss såg han så länge bara på mig skall jag säga dig!»

10. Ja, det kan väl så vara på flickor titta alla karla. Men, detta är minsann ingenting att skynda dig nu och kom! Klockan har nio slaget och jag, som skall hem och läsa på föredraget!»

11. På natten Lotten drömmer att hon ser en volontär, som ifrigt ber om hennes hand och att med henne få fly till ett annat land. »Ja, sådant där är det, som kan backfischer behaga, de liknar det vid en spännande kärleks saga och helst skola de båda älskade taga sig afdaga.» Gittan.» De' va' välan stiltigt, för att tala backfischspråk!

Rimfrost. Inte duger sådant. Prenumeranter torde slå upp Idun n:r 20 d. å., där står täflingen med alla sina bestämmelser utlyst. Ellen B—d. Måste afböja. Versöverflödet fortfar.

L. Hall. Se ofvan. G—i. Alldeles för långt i förhållande till det tunna poetiska innehållet.

R—r. Motivet är tilltalande, men det synes oss ej tillräckligt utfördt. För öfrigt måste vi, under en lång tid framåt, afstå från att antaga mera vers.

Harry B—g. Ännu mera poesi — vi tacka och afböja.

Hille Brynolf. Kan ej användas.

t—h—n. Ett ingripande i denna sak torde förr eller senare bli en realitet.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 40. I MOBILISERINGSTIDER.

Två unga flickor, Hulda och Frida, sydde skjortor åt landstormen.

»Hur många skjortor skall du sy?» frågar Hulda.

Frida svarar: »Jag har sytt 1/4 af hvad jag skall sy, och om jag syr två till, har jag sytt 1/3. Hur många skall du sy?»

Hulda: »Jag har sytt 2/9, men om jag syr en till, har jag 1/4, och om jag syr en half gång till så många som jag nu har, har jag 1/3 och dubbelt så många som du har nu.»

Hur många skjortor skulle Frida sy? Och hur många skulle Hulda sy?

Lösning insändes, undertecknad med namn och adress, till Red. af Idun, senast den 17 okt. 1914. A kuvertet, som skall vara försedt med Svenska nationalföreningens mot tuberkulos välgörenhetsmärke — finska deltagare få använda det finska märket —, bör angifvas pristäfling n:r 40.

De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:sta pris: böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor. Dock torde vid beställningar iakttagas att inga 25-öresböcker lämnas som pris.

LÖSNING AF PRISTÄFLING N:R 37.

Peipus, Oskarshamn, Ingolstadt, Nördlingen, Coblenz, Amiens, Rheims, Epinal. — Poincaré.

påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa prisen. Första priset: Fru Elsa Jernström, Nora. Andra priset: Fr. Anna Rönström, Stockholm.

IDUNS TIDSFÖRDRIF.

ANAGRAM.

En stark gren eller bij ger ett brus. Af ofvanstående mening skall bildas namnen på tre store män i svenska historien.

K. W.

GISSA DEN SOM KAN.

Inte sjunker jag i vattnet, inte kan elden bränna mig och inte fryser jag, om det är aldrig så kallt.

CHARAD.

Mitt första ej den snåle kan, Fast hög och rik han är, Då vid hans dörr en fattig man Mitt andra blott begär. Men själf han fin och elegant Med en mitt hela står, Då kanske mången anförvat I usla lumpor går.

G. B.

UPPTÄCK BERGSKEDJAN!

Ane, sen, ark, mos, ena, del stad ska. Framför hvart och ett af dessa ord skall sättas en bokstav så att nya ord bildas. Äro dessa rätt funna bilda deras begynnelsebokstäver namnet på en bergskedja.

Annonsera i Idun!

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när ni svarar på annons om ledig plats.

BILDAD, BARNKÄR FLICKA erhåller plats i liten familj på landet att sköta småbarn samt vara frun till sällskap och hjälp. Svar med fotografi samt uppgift om löneanspråk, referenser och ålder till Efverödsgården, Efveröd, Skåne.

HVAR FINNES TROENDE, FRISK, dugl., anspråksl. flicka (25—30 år) af god familj, som önsk. plats 1 nov. i stilla, bildad familj att und. klen husm. ledning med kär. o. samvetsgrannh. åtaga sig vården af 3 barn (5—11 år), deras rum (linoleumsm.). samt vara husm. pålitliga stöd? Sök. skall vara husm. kunnig i o. van vid sömnad o. husl. syssl. Hemlös, bild. o. musik. har företräde. Bet., rek., foto, löneanspr. und. adr. »Lifsuppgift», Halmstad. Ensamjungfru finnes.

ÄR GENDOM i Östergötland får 1:sta nov. hushållerska eller hushållsfröken. van vid landet, kunnig i matlagning o. s. v., plats. Köksa o. husa finnes Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

VID BRUK I DALARNA, samhälle, godt hem, får bildad, barnkär flicka. van vid barns vård, villig deltaga med husliga bestyr, sömnad, plats för 2 barn 6—3 1/2 år. Goda betyg o. rek. fordras. Medlem af familjen. Vid Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

EN BÄTTRE FLICKA, frisk och hurtig, får plats 1 nov. i liten familj på landet att vara husmors sällskap och hjälp. Den sökande bör vara pålitlig, ordentlig och arbetsam, något kunnig i matlagning o. sömnad. Svar med löneanspråk, rek. o. foto, till »E. M.», Strömsfors.

BÄTTRE, anspråkslös, frisk och stark flicka, ej för ung, fullt kunnig i matlagning, bakning, städning m. m., får plats 1:sta nov., att på egen hand sköta en köksas sysslor samt dessutom hjälpa till med städning. Barnfröken finnes. Svar, åtföljdt af betyg, foto samt lönepret., torde sändas till »Disponentfamilj», Göta Station.

TVENNE SNALLA, ordentliga och dugliga flickor få plats i godt hem på landet. Den ena skall vara kunnig i enklare matlagning samt i bakning och den andra i innessyssor samt i att hjälpa till med skötsel af 2 små barn och sömnad. Svar till 12:ta November, Nyköping p. r.

Vid Malmöhus läns uppfostringsanst. för sinnesslöa, Møllevångshem vid Lund, blir plats ledig att tillträda den 1 jan. 1915 för en lärarinna i vanliga skolämnen och kvinnlig slöjd. Lönevillkoren äro fritt underhåll samt 500 kr. årligen, dock erhåller den som vid annan sinnesslöanstalt uppkommit i högre lönegrad samma lön här. Platsen tillsättes med fyra månaders ömsesidig uppsägningsrätt. Ansökningar, åtföljda af frejd-, kunskaps- och tjänstgöringsbetyg torde insändas före november månads utgång till styrelsen under adress Lund.

Platsen som Bageriföreständerska vid Sätters hospital

är till ansökan ledig och skall tillträdas d. 15 dec. d. å. Förmåner äro f. n. kontant begynnelselön 400 och slutlön 560 kr. (3 ålderstillägg efter 2, 5 och 10 år), 1:a klass kost, bostad jämte möbler och sängkläder, tvätt m. m. (Enl. afgifvet betänkande och förslag till nytt aflöningsreglemente skulle begynnelselönen utgå 900 och slutlönen 1260 kr. jämte ofvanberörda naturaförmåner, dock med undantag af kost.) Ansökan, åtföljd af styrkt betygsskrifter, frejd- o. läkarbetyg, torde insändas till HOSPITALSKONTORET, Säter.

En enkel och anspråkslös absolut välrekommenderad äldre flicka

får plats att sköta 3 barn. Den som ej har godt sätt mot barn och äger omskrifna egenskaper, göre sig ej besvär. Något sykunnig har företräde. Svar till »X», Gefle p. r.

Befattningen som föreständerska

för linneförrådet och tvättinrättningen vid Östersunds hospital kungöres till ansökan ledig före den 20. instundande oktober. Med tjänsten är förbund en årlig begynnelselön af 450 kronor, möblerad bostad om 2 rum med värme och elektriskt ljus, städning, tvätt och 1:sta klassens kost. I afgifvet löneruleringsförslag tillstyrkes af vederbörande en begynnelselön af kr. 960 och en slutlön af kr. 1.380, dock utan kost. Ansökan med frejd- och frisk- samt afskrifter af skol- och tjänstebetyg insändas till syssломannen vid Hospitalet. Östersund den 25 september 1914.

Bättre, stadgad flicka

villig deltaga i alla inom ett hem före. göromål, samt med någon vana vid spåda barns skötsel, erhåller plats den 1 nov. 1914 som »familjemedlem»; jungfru finnes. Foto o. rek. torde ins. und. adr. »Pålitlig», Karlskrona p. r.

Sälbisam-Garnityr.

KR. 18: 95.

Före krigets utbrott lyckades det oss uppköpa ett stort antal skinn, hvilket gör det möjligt för oss att, trots de nu kollosalt höjda skinnpriserna äfven i år erbjuda detta stilfulla och eleganta garnityr, af hvilket vi under förra säsongen sålde tusental, till ett pris som omöjliggör all konkurrens.

Detta garnityr är naturligtvis icke äkta Sälbisam, det skulle i så fall blifva mycket dyrbart, men det är så väl imiteradt att endast en fackman kan skilja detsamma från äkta Sälbisam.

Garnityret utgöres af Boa och Muff af vacker svart fransk Sälbisam imitation, ett mjukt, behagligt skinn af utmärkt kvalitet. Boan med eleganta silkestofsar är 180 cm. lång och af modern façon. Muffens storlek är 30x55 cm. Foder af bästa sidensatin. Detta garnityr är så vackert och hållbart, att det passar en hvar.

Ingen annan firma är i stånd att erbjuda detta garnityr till vårt pris Kr. 18: 95.

Obs.! Enbart Boa 10: 50; Enbart Muff 9: 75.

Förväxla ej detta garnityr med dylika af plysch.

Två garnityr sändas fraktfritt.

Bland de många tacksamhetskrifvelser vi dagligen emottaga från damer som köpt detta garnityr tillåta vi oss återgifva en:

Får härmed tacka för de pelsvaror jag beställt och emottagit. De äro till min full belåtenhet, hvarför jag rekommenderar Eder affär till bekanta och får Ni sannolikt beställningar å skinnvaror därefter.

Högaktningfullt System Hulda, Kaptensgårdens Sanatorium, Malmberget.

Mössa, i samma fina skinn, enligt ofvanstående bild, sändes för Kronor 6: 45.

En lätt och elegant mössa, ytterst modern. (Storlek i cm. torde uppgifvas i rekvisitionen.)

IDUN. | Beställningssedel. | 30.

Klippes ur och insändes till

L. MATTSSON & Co, N. Vallgatan 98, Malmö. Telefon 5533.

Härmed rekv. st. Garnityr à Kr. 18: 95. st. Mössor cm. à Kr. 6: 45 att sändas mot efterkr.

Ar det sända ej till belåtenhet förbehåller jag mig rätt till ombyte.

Namn: Adress:

SKOFABRIKEN SVANEN ÖREBRO Herrkängor Durksydd, Randsydd 8.50 10.25 N. & Brun (neuveaux) S.K. ELGHUSSHANDSKAR nr. 14 PR. DUSS. PRISKURANT GRATIS!

Bildad Flicka, omkr. 25 år, gärna musikalisk, från godt landbrukarehem, önskas att förestå hemmet på egendom i Skåne. Svar med foto jämte ref. torde sändas till »J. N.» Snällposten, Lund.

Hushållerska. Verkligt duglig hushållerska erhåller plats på större anstalt, där kokerska finnes. Afskrift af betyg med löneanspråk insändas till »Hushållerska» under adr. S. Gumaelii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

Barnfröken, frisk och hurtig, verkligt barnkär och sykkunnig, erhåller plats för 4 barn i ålder 2 1/2—9 år. Svar, helst med foto och rek. samt lönepret., till fru Ida Sandström, Nyland.

Föreständerskebefattningen
vid
Visby hospital

är ledig. Begynnelselön 700 kronor och fria naturaförmåner jämte 125 kronor i kostförbättringspenningar. Ansökan, åtföljd af frejd-, frisk- och tjänstebetyg, ställd till Direktionen, inlämnas före den 10 okt. till Läkaren vid hospitallet.

Föreständarinneplatsen
vid Eskilstuna husmodersskola är ledig. Lön 600 kr. och allt fritt. Vana vid matservice nödg. Alder ej under 30 år. Svar snarast till förvaltare E. Laurén, Eskilstuna.

Epidemisjukskötersketjänsten
i Filipstads provinsialläkaredistrikt, med station i Persberg, är ledig att tillträda den 1 nästkommande november. Lön: 600 kr. pr år jämte bostad, hvartill kommer arvode efter 20 kr. pr månad under den tid sköterskan ej bestrider epidemisjukvård. — Ansökan torde insändas till undertecknad före den 15 oktober. Filipstad den 24 sept. 1914. NILS SANDBERG, Provinsialläkare.

Föreständarinneplatsen
vid Elisabethhemmet (pauvres honteux) i Södertelje är till ansökan ledig för ordentlig, bildad, pålitlig och väl rekommenderad person. Ansökan ställes till styrelsen.

En god plats
kan man tillförsäkra sig genom att utbildta sig ordentligt till stenograf och maskinskrifvare. Fullständig utbildning genom 3 1/2 mån. kurs. Begär prospekt.
Stenografbyrån
(Sveriges Centralinstitut för stenografi och maskinskrifning).
Regeringsgatan 31, Stockholm.

PLATSSÖKANDE

LANDTRUKARDOTTER önskar plats, helst på landet, som husmoders hjälp och sällskap. Någon lön önskas. Svar till »H. A.» Millesvik p. r.

UNG FLICKA önskar på nyåret komma i god familj, gärna på landet, som husmoders hjälp och sällskap. Någon lön önskas. Sv. till »Musikalisk», Linköping p. r.

BÄTTRE, hushållsvan flicka från landet önskar plats i godt hem. Ar kunnig i matl. o. alla inom ett hem förekommande göromål samt något sömnad. Önskar anses som familjemedlem. Betyg från mångårig plats. Svar till »Huslig», Påarp p. r.

PLATS önskas i början af nov. af enkel, bättre flicka från landet att i finare familj, som husmoders verkliga hjälp, få lära hushåll. Ar kunnig i handarbeten. Någon lön önskvärd. Svar inom 8 dagar till »Familjemedlem», Helås p. r.

MUSIKALISK småskolelär., något kunnig i sömnad, önskar under ferierna (1 nov.—15 jan.) plats i familj. Svar till »Fritt vivre», Fårhult p. r.

UNG, BILDAD FLICKA, barnkär och med glatt sätt, som genomgått en 6 mån. kurs i sjukv., önskar i början af nov. plats i treflig fam. för att under god husm. ledn. deltaga i husl. sysslor. Ar även villig biträda med laxläsning. Svar till »Famijemedlem», Fårhult p. r.

19-ÅRIG småskollärarinna önskar i godt hem, mot fritt vivre och resebidrag, undervisa barn i 1 eller 2 kl. amnen. Svar till »Villig X3», Iduns exp., Stockholm.

NÅGRA EFTERMIDDAGAR I VECKAN önskas anställning hos konvalescent eller äldre person i Sthlm, som behöfver hjälp och sällskap (ävensom lektris el. sekreterare) af bildad ung flicka. Svar till »Röda Kors-syster», Iduns exp.

24-ÅRIG FLICKA, som genomgått kurs i sjukvård samt är kunnig i andra göromål, önskar plats i bättre familj att vårda sjukling; helst till 1 nov. Svar till »1 nov», Malmö p. r.

FRISK, hurtig 21-årig småländska önskar plats som husmoders verkliga hjälp o. sällskap. Kunnig i sömnad o. handarbeten. Svar till »Familjemedlem 1914», Linköping p. r.

21 ÅRS FLICKA önskar plats på herrgård eller större landtgd för att lära matl. o. alla i ett hem förekommande göromål. Svar snarast till »Familjemedlem», Lönsboda p. r.

EX. SJUKSKÖTERSKA önskar plats för de närmaste månaderna, helst i Skåne. Svar till »System», A.-B. S. Gumaelii Annonssbyrå, Malmö.

25-ÅRIG LANDTRUKAREDOTTER önskar plats i liten vänlig familj att tillsammans med husmoder skota hushållet. Kunnig i enkel matlagning och bakning. Svar till »Vänligt bemötande», Eskilstuna p. r.

BILDAD FLICKA, som önskar vistas på landet, söker plats helst på herrgård som hjälp åt trädgårdsmästare. Utmärkta betyg från dylik plats. Svar till »Vintern 1914», Sv. Telegrambyrån f. v. b.

I GODT HEM, där jungfru finnes, söker, som husmoders verkliga hjälp, bättre, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning o. s. v., plats. Goda betyg. Svar till »Villig-Duglig», Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

LÄRÄRINNA, undervisningsvan i skolämnen, språk, musik, söker plats. Goda betyg. Svar: »Ålamod—Ansvar», Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

UNG, MUSIKALISK FLICKA önskar plats till hösten i god familj såsom husmoders hjälp och sällskap. Ar villig deltaga i alla inom hemmet förekommande göromål. Ar kunnig i handarbeten. Någon lön önskas. Svar märkt »Villig», Sibbarp, Näsum.

HUSFÖRESTÄNDARINNE—värdinneplats i mindre hem (helst prästhem), där husmor saknas, önskas af medelålders prästdotter med mångårig huslig vana och varmt intresse för ett hems vård. Goda betyg. Svar till »Medelålders prästdotter» under adress S. Gumaelii Annonssbyrå, Sthlm, f. v. b.

UNG FLICKA, kunnig i handarbeten, väfnad och linnesömnad, önskar plats i familj, helst på landet i Norrland. Betyg fr. föreg. pl. finnes. Lön önskas. Tacksam f. sv. till »Okt. S. L.», Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA, från bättre hem, önskar plats i familj, för att lära hushåll. Helst i prästfamilj på landet i södra eller mellersta Sverige. På lön västas intet afseende men önskar blifva ansedd som familjemedlem. Svar till »25 år», Iduns exp.

FÖR ERH. AF KONFIRMATIONS-undervisning önskar bättre, barnkär flicka komma i prästfam. Villig deltaga i lättare sysslor. Svar till »Greta», Örebro p. r.

ENKEL, gladlynt, medelålders flicka söker plats som sällskap o. hjälp åt ensam dam eller i familj där jungfru finnes. Svar till »Familjemedlem E. L.», Engelholm p. r.

HUSHÅLLSVAN, bättre flicka, kunnig i matlagning, bakning, sömnad o. s. v., söker plats i godt hem där jungfru finnes. Villig deltaga i alla göromål. Svar till »Ej i Sthlm», Stocksund p. r.

EN UNG, BILDAD FLICKA, som genomgått Barnavård, söker plats i familj såsom barnsköterska. Ref. finnes. Svar till »Barnkär», Iduns exp., Sthlm.

TILL FÖLJD AF KRIGET söker kv. sjukgymnast plats. Mångårig praktik i utlandet. Lalar flera språk. Svar till »E. B. n:r 7», Iduns exp., Sthlm.

22-ÅRIG FOLKSKOLLÄRAREDOTTER önskar plats som husmoders hjälp, helst där jungfru finnes. Genomgått hushållskurs. Sv. t. H. Nilsson, Elgarås.

HVAR FINNES ETT GODT HEM (helst i Sthlm el. dess närhet), där barnkär, tyst o. anspråkslös 19 års flicka kan blifva till hemmets nytta och trefnad. Ar kunnig i handarbeten samt musikalisk. Svar till »E. M. S.», Allm. Tidnkont., Gefle.

EXAM. SJUKGYMNAST, med praktik från Sverige och utlandet, önskar plats i familj som hjälp och sällskap. Utm. rek. Ar även kunnig i stenografi och maskinskrifn. Någon lön önskvärd. Sv. märkt »Elsie 21 år», till Iduns exp.

MOT FRITT VIVRE önskar bild., musikal. flicka själfst. förestå hemmet för 2 själförsörj. damer el. ensam herre i Sthlm el. dess närh. Tacks. för sv. t. »E. H.», Sv. Telegr.-b. Annafid., Sthlm, f. v. b.

BÄTTRE FLICKA önskar plats som husmoders hjälp och sällskap. Tacksam för sv. till »Familjemedlem E. 92», Kiosken, Järntorget, Göteborg.

UNG FLICKA, som 1/2 år delt. i klädsömnad o. i sommar genomgått folkhögskolekurs, önskar plats — helst som tam-medl. — i bättre hem. Har förut haft län. pl. i prästgård o. kan förete goda rekomm. därifrån. Svar meo beskr. o. löneuppgitt emotes tacksamt af Anna Bengtsson, »Grantorpet», Perstorp (Skåne).

BILDAD, musikalisk, praktisk, huslig småländska önskar plats i familj som barnfröken eller barnhåsa (helst i Sthlm). Genomgått Cronius' hushållsskola samt fr. Karin Egners samskola. Svar: Postfack 5, Kyd.

I ÄLDRE, GODT HEM, eller där husmoder saknas, önskar bättre flicka plats. Van att med omtanke o. trefnad skota ett hem. Musik., fullt kunnig i kläd o. linnesömnad samt konstsoj. Helst i Göteborg eller dess närhet. Svar till »Okt.—Nov.», Eskilstuna p. r.

UNG FLICKA, exam. småskolelär. önskar plats i godt hem som lärarinna ell. barnfröken. Svar till Hösten 1914, Halmstad p. r.

UNG FRU, som har en son att försörja, önskar framtidsplats. Genomgått hushålls- och handelskola samt i 4 år haft egen lanthandel. Sv. t. »29 år», Iduns exp.

MOT FRITT VIVRE önskas plats i familj där tjänare finnes för att lära hushåll, speciellt matlagning. Villig deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål. Svar till »Hösten 1914», Vikarbyn.

UNG, BILDAD, frisk och stark flicka af god familj, som genomgått hushållskurs, önskar plats i godt hem att deltaga i hushållsgöromål och vara som hjälp och sällskap. Någon lön önskvärd. Svar t. »Greta», Uddevalla p. r.

UNG FLICKA önskar plats i bättre familj, helst på landet, för att deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål. Svar inom 8 dag. till »J.», Iduns exp.

FLICKA, kunnig i alla husliga göromål, sömnad, handarb. samt van vid skrifgöromål önskar plats i bättre familj som hjälp o. sällskap. Svar till »Fritt vivre», Helsingborg p. r.

UNG, BILDAD FLICKA önskar plats i godt hem, helst i mellersta Sverige, som husmoders verkliga hjälp. Ar kunnig i matlagning och andra i ett hem förekommande göromål. Önskar anses som familjemedlem. Svar till »Intresserad Skånska», Helsingborg p. r.

Landbrukare. Finns det någon treflig landtgd, där ung, hurtig flicka kan få praktiskt och teoretiskt lära sig landtbruk? Liten praktik finnes. Svar till »Intresserad» under adr. S. Gumaelii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

Ensamstående skånska
kunnig i husliga sysslor, handarbete, kammning, ansiktsmassage, något sömnad, önskar plats i liten fin familj eller hos ensam dam som hjälp o. sällskap. Svar till »Familjemedlem», Trelleborg p. r.

Hushållerska,
30 år, mycket skicklig i allt hvad till kokkonsten hör, söker plats till 24:e okt. Van vid stads- och landt-hushåll, platsen önskas dock helst på landet. Svar till »Energisk», Iduns exp. f. v. b.

Plats som husföreständarinna
önskar bildad dam af god familj som i 6 år förestått hemmet hos läkare i Sthlm, därifrån de finaste referenser lämnas. Har rest mycket, ar praktisk, barnkär och gladlynt. Svar till »Ordningssinne», Iduns exp.

INACKORDERINGAR
SJUKLIG eller hemlös, troende flicka får komma till trefligt litet hem i Dalarna mot trettiofem kr. i månaden. Svar med foto och rek. till »Trefligt sällskap», Iduns exp. f. v. b.

I prästgård i Dalarna
erbjudas två damer god helårsackordering. Lugnt hemlif och kärleksfull omvårdnad. Närmare meddelas under adr. »Hösten 1914», Prestgården, Svärdsjö.

Diverse

EN NERVOS, fattig, 29 års flicka frågar härmed om det finnes någon godhjertad, ensamstående, förmögen dam, som vill upplåta sitt hem för henne någon tid. Har förut innehaft plats som affärsföreständerska, men har nu på grund af ohälsa ej kunnat inneha någon plats på ett år. Svar emotes tacksamt under adr. »Hösten 1914», Domnarfsbryggan, Korsnäs.

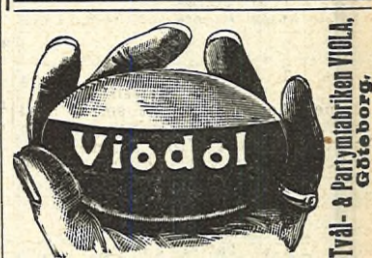
EN LYDIG o. rar liten gosse 1 1/2 år gammal, frågar om någon bildad, barnlös familj vill taga honom som eget barn. Sv. t. »Sten», Iduns exp., Sthlm.

I VINSTGIFVANDE FÖRETAG kan bildad dam med något kapital och helst affärsvana få sysselsättning o. ingå som kompanjon m. dl. Ref. lämnas o. fordras. Sv. till »Patent—Europa», Stockholm, Vasag. 1, p. r.

Ett godt och lönande yrke
är hvad hvarje kvinna bör kunna. Uppgifter härmed fås i Kvinnligt Yrkesregister 1914, till salu i boklädorna och å Kv. Yrkesregisters exp., Regeeringsg. 65. Porto till landsorten 20 öre.

Östermalms Förlösningshem,
12 Floragatan 12, 4 tr., hiss, Stockholm.
Rikstel. 97 56. Allm. Tel. 97 56.
Fritt val af läkare och akuschöriska Referenser till följande herrar läkare: Erik Ahlström, Edv. Atin, Emil Bovin, Hj Forssner.
Prospekt sändes på begäran.
HILMA FREDLUND, Föreständarinna
Rikstel. 90 12. Allm. Tel 12 50.

I bokhandeln har utkommit:
Gamla Svenska Hålsömmar
utgifna af
Norra Kalmars Läns Hemsöjdsförening.
Pris 2 kr.
»Då af föreliggande samling, en stor del mönster äro de bästa som förekommit, och då priset är mycket lågt, är att hoppas att den skall vinna en vidsträckt spridning och blifva ett medel att motverka de smaklösa och värdelösa broderier och virkningar som vår tid är så rik på».
Lilli Zickerman
C. O. EKBLAD & Co, Västervik.

VIODEL-Tvålen, med största omsorg sammansatt af de finaste ingredienser, är en toalett-tvål af högsta kvalitet.

Gardintvätt
utföres efter kundens önskan (tvättning och mangling eller tvättning, stärkning och strykning) vid **Mälbadets Bad-, Tvätt-, & Strykinrättning.** Gardintvätt ävensom all annan slags tvätt och strykning utföres på ett förstklassigt sätt till synnerligen låga priser.
Allm. 93 44. Riks 38 15.
Badanstalten serverar alla slags varma och kalla bad. Utmärkta massagebad.
Allm. 93 43. Riks 38 14.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER
Rikhalliga variationer. Begär prospekt.
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Kungl. Hofleverantör.
Försäljningsmagasin: Mästern Samuelsg. 38 STOCKHOLM.

Önskar Ni Eder
en symaskin, som ger en särskildt vacker söm vare sig Ni syr i det tunnaste siden eller de grötsta kapptyger, bör Ni köpa
Husquarna

Central Bobbin Symaskin,
ty dessa maskiner hafva genom sin öfverlägsna konstruktion, sin mångsidiga användning och öfriga framstående egenskaper blifvit så omtyckta, att de under de få år de varit i marknaden, trots sitt något högre pris erhållit en verkligt storartad spridning, det bästa beviset för att en vara är god. CENTRAL-BOBBIN-MASKINEN tillverkas i två storlekar, en mindre för familjer och syateljörer och en större för skrädderier.
OBS! Fördelaktiga betalningsvillkor.

Misshushålla icke

ämnen i sådan mängd, att skodon, pulsade därmed, på kort tid bli fullkomligt förstörda. Lädrets yta blir hård och en mängd fina sprickor uppstå, genom hvilka dels de skadliga ämnena i skocrem, dels väja tränger in och påskynda dess upplösning.
Köp då hellre det något dyrare Ahlgrens Skinn- och Läderbalsam Nobless, hvilket genom sin dryghet och sin förmåga att konservera lädret, likväl blir det billigaste. Nobless gör lädret mjukt och ersätter därigenom smörjning af skodonen. Det kan med samma fördel användas till såväl gröfte som finare skodon. — Svart, brun gul och hvit (ofärgad) i tuber à 35 öre.

med Edra skodon genom att använda skocrem, som fräter upp lädret eller gör det torrt och spröat. Den billiga skocrem som utbjudes innehåller i regel för lädrets blankputsning och konservering mindre lämpliga ämnen; ofta t. o. m. rent skadliga ämnen; ofta t. o. m. rent skadliga ämnen; ofta t. o. m. rent skadliga ämnen.
Till platser, där ännu inga återförsäljare finnes, expedieras gärna direkt till konsumenten 6 F. Ahlgrens Tekniska Fabrik, Gefle.
tuber portofritt för kr. 2: 10.

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage
o. Pedagogisk Gymnastik,
medför enl. kongl. maj:ts medgifvande
samma komp. o. rättigheter som en
kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. Dr J. Ar-

Gymnastikdirektörsexamen
afsläges efter 2-årig kurs af kvinnliga
slavor vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 14 sept.
Prospekt gen. **kapten J. Thulin, LUND.**

Göteborgs Gymnastiska Institut,
längsta och fullständigaste
specialkurs i
Sjukgymnastik och Massage,
— Begär utöfrligt prospekt. —

Kurs i Massage o. Sjukgymnastik,
meddelas under sommaren.
Dr Köhlberg o. Dir. Segerdahl,
Tegnérsgatan 23, Stockholm. Begär
prospekt. Ettårig kurs börjar d. 5 okt.

Vid Professor Unmans Institut
börjar d. 1 okt. ny (ett-årig) kurs
i massage och sjukgymna-
stik. Begär prospekt. Brunkeberg-
gatan 9, Stockholm.

Rysk Fräkenpomada,
fullt oskadligt; storartad effekt, kr.
4,50 + porto (diskret försändning) en-
dast 1
Franska Parfymmagasinet,
Hoflev.
21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Inga gråa hår
erhåller den, som använder den sedan
öfver 30 år öfver hela världen välkända
Royal Windsor
(giftfri)
Intet färgämne. Försändes diskret,
kr. 5 + porto.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör.
21 Drottninggatan 21, Stockholm.

För hårets fullständiga rengöring
och förskönande finnes intet bättre än
Majorskan Edmanns
CHAMPOING
som innehåller Savon Moderne à
l'Oleïne.
FÖRNÄMSTA PARFYMAFFÄRER.

Mer och mer
öfvertygas den ärade allmänheten om
att **YVY-TVALEN** är den förnä-
msta bland tvålar.
YVY-TVALEN säljes i hvarje väl-
sorterad parfym- och herrekliperings-
affär.
Österlin & Ulrikssons Kem.-Tekn. Fabrik, Ystad.

OATINE
är ren hafreextrakt.
För dålig mage ordi-
neras hafregrot; för
dålig hy **Oatine**
hafrecreme, som re-
nar porerna, afågs-
nar fräknar och fin-
nar samt gifver hu-
den ett ungdomligt friskt utseende.
Akta **Oatine-Creme** i hvit burk med
grönt lock; pris 1.50; 4-dubbelt inneh.
3.—. **Oatine-Snow** 1.50. Finnas öfverallt
samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11,
Birgerjarlsg. 16 o. Drottningg. 68, Sthlm.

Annonsera i
Idun!

TRICOPHEROUS

är världens förnämsta Hår-
medel och öfverträffas icke af
något annat liknande preparat.
Pris pr fl. 2.50.
Erhålles hos alla 1sta klass Parf-
ymeri-, Drog- och Coiffyaffärer.

Utmärkta organ

för annonsering i landsorten
äro följande tidningar:

Borås: Borås Tidning.

Engelholm: Engelholms Tidning.

Gefle: Gefle-Posten.

Helsingborg: Helsingborgs Dagblad.

Hernösand: Hernösands-Posten.

Hudiksvall: Hudiksvallsposten.

Jönköping: Smålands Allehanda.

Kalmar: Barometern.

Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.

Karlstad: Nya Wermlands-Tidningen.

Landskrona: Landskrona-Posten.

Linköping: Östgöta Correspondenten.

Lysekil: Lysekils-Posten.

Malmö: Skånska Aftonbladet.

Norrköping: Östergötlands Dagblad.

Sköfde: Skaraborgs Läns Annonblad.

Sundsvall: Sundsvalls-Posten.

Södertelje: Södertelje-Södertörnsposten.

Uppsala: Uppsala.

Västervik: Västerviks Veckoblad.

Västerås: Westmanlands Allehanda.

Växiö: Smålandsposten.

Visby: Gotlänningen.

Örebro: Örebro Dagblad.

Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.

Östersund: Jämtlandsposten.

Lektioner i Linnesömnad

(äfvén skjortor, underkjolar, blusar och barnkläder.)

Elever mottagas dagligen.

Prospekt på begäran.

KARIN och EVA EGNÉR

STHLM. - Sibyllegatan 36.

R. T. 3530. A. T. 21004.

— Kostnadsfri undervisning i tillklippning och sömnad av sjukvårdsartiklar. —

Ny Väfbok n:o I, 3:dje tusendet, innehåller ett 60-tal afbildningar med beskrif-
ningar & prover från Sigrd Palmgrens Väfskola, Norrköping
och Elin Johanssons Väfskola, Linköping. Redigerad af Gerda Björck.
Ny Väfbok n:o II, elementär teoretisk vägledning med praktisk tillämpning i
kolor, planscher, utarbetad af Gerda Björck, adr. Linköping.
Priset å hvarje bok är 3 kr. Försäljningen sker genom bokhandeln. ut-
gifvarne eller Lithografiska Bolaget, Linköping. Vid köp af 10 exemplar er-
hålles rabatt.

S:ta Birgitta Skolan

Regeringsg. 19-21. EMMY KYLANDER.

Kurserna i klädsömnad, fransk linnesöm,
konstbroderi, spetsöm o. knyppling taga åter sin
början 1 Sept. Obs! Samma lärarinnor som före-
gående år. Föreläsningar under höstern: Com-
tesse G. och fröken Elisabeth Thorman.
Prospekt på begäran. Anmälningar mottagas
skriftligen samt i skolans lokaler Regeringsgat
19-21. Riks Tel. 14108. Allm. Tel. 5190.

KÖR EJ BORT KUNDERNA

GENOM ATT EJ TILL HANDAHÄLLA DEN NYA BLUS- och KJOL HÄLLAREN ZICKER

ZICKER är enkel o synnerligen praktisk. Kjolen fästes på ett ögonblick vid blusen och man behöver varken räkna ut att den skadar kläderna eller att kjolen lossnar från blusen.

Barn-Underkläder!

Prima kvalitéer. Egen tillverkning.

Barn-Natt-Dräkter
med långa ärmor, jämte fötter.
Bomulls, oblekta 2.00
"Lahmans" gula 2.75

Barn-Combinations
med korta ben till knät.
"Lahmans" hvita och gula, kort ärm 2.25
"Lahmans" hvita och gula, lång ärm 2.50

Barn-Kjolar
Bomulls, rosa och grå 0.60
"Lahmans" hvita och gula 1.10
Hellylle, hvita, röda, neburnelerade
rosa och ljusblå 1.10
Till landsorten mot efterkraft eller post-
förskott + porto.
Vår rikt illustrerade priskurant sändes
gratis och franco.

Kyrkogat. 32, GÖTEBORG. **A. Jönsson & Co.** Specialaffär för Tricotvaror.

LÖRDAGEN den 3 Oktober
SISTA DAGEN
som vår
REALISATION
med 20—50 % rabatt
å vårt från föreg. vintersäsong öfverblifna lager af
BARNKLÄDER
OCH
BACKFISCHKLÄDER
pågår.
Aktiebolaget
M. BENDIX,
STOCKHOLM.
18 Regeringsgat. 5 Sturegat. 90 Drottninggat.

Edla Carlssons Privathotell rekommenderas. Elektr. belysning och Rikst. i alla Rum. Rum fr. 2 kr. **Frukostar o. Super serveras. Birgerjarlsg. 8, Stockholm.** (röd, grön o. gul spårvagn stannar vid porten). Riks. 44 01, 72 59. Allm. 125 33, 195 19.

UNGA FLICKOR

som skola vistas i Stockholm kunna erhålla ett godt hem i E. Hults Flickpension och Utbildningsskola, adr.: Artillerigatan 6, 2 tr. (invid Strandvägen), Stockholm. Muntliga referenser. Rikstel. 11886. Allm. 28940. I öfrigt hänvisas till annons i Idun för den 27 sept.

Vid Skogsbo Hushållsskola, Leksand
finnes till följd af återbud från ett par finskor två platser lediga nu genast. Närmare upplysningar och referenser lämnas af **Gertrud Walin, Signe Phillip, Leksand.**

Kvinnliga Gymnastik Sällskapet
öfningar å Kungl. Gymn. Centralinstitutet (Hamngatan 19).
Måndags- och Torsdags-afdelningen börjar Måndagen den 5 okt. kl. 8.15—9 e. m. Ledarinna Fröken Greta Jacobsson.
Tisdags- och Fredags-afdelningen börjar Tisdagen den 6 okt. kl. 8.15—9 e. m. Ledarinna Fröken Clara Nordström.
Anmälningar mottagas å nämnda tider och dagar. Till mindre bemedlade utlånar Sällskapet kostnadsfritt gymnastikdräkter.
Terminsaavgift 1 kr. **STYRELSEN.**

Om Ni hade en idé om hvad verkligt praktiskt och viktigt för Eder hälsa och välbefinnande denna lilla prisbilliga och snygga badapparat är låter Ni ej denna annons passera. Det kostar blott ett brefkort att få full beskrifning. Det tager endast 5 minuter. at få ett efter sanitäraste regler uppriskande bad från stadigt, rent vatten-tillföde, varmt eller kallt, regleradt med en kran vid borsten. Onödiggör badkar med dyrbara och vidlyftiga uppvarmningar och rörlidningar. Ni badar här renare på 4 lit. vatten än i ett badkar.

Amerikanska Maskinimporten, **HÄRRYDA 5.**

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.
Fonder 21,200,000 kronor.
Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.**
Filialer: { **Södermalmstorg 8.**
 Sturegatan 32.

Deposition Kapitalräkning } 5%
Sparkasseräkning } 4 1/2%
Fondafdelning. Kassafack

EXCELSIOR
är den yppersta
GUMMIKLACKEN

Ferrin
Fås på apoteken.
Bästa järnmedel
utmärkt styrkande.
Apoteket Lejonet, Malmö.

Idun utgifves denna vecka i A och B.